HIPPOLYTOU EPISKOPOU ... APODEIXIS PERI TOU ANTICHRISTOU...

Hippolytus : Romanus santo (santo), Marquard Gude, ...

ἁπλούστερον. & profecto quicquid Hippolyto tribuebat, mirifice respondet. Sed non omittenda est inscriptio, quam conseruauit : περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀντιχρίστου *Vterque codex Remensis & Ebroïcensis similiter :* περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου *Ego vero discessi magnis rationibus. non enim debebam conscientia conuictus librariorum errorem atque ignorantiam superstitiose propagare. Hippolytus caussam dicet necessariæ mutationis: cuius verba sunt pag. X.* Ἀλλ' ἐπειδὴ καιρὸς λοιπὸν ἀπαιτεῖ πρὸς τὰ ὑποκείμενα, αὐταρκῶν ὄντων τῶν ἐν τῷ προοιμίῳ εἰς δόξαν Θεοῦ εἰρημένων, δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς ἐφαψαμένους αὐτῶν τῶν θείων γραφῶν ἐπιδεῖν δι' αὐτῶν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ τοῦ Ἀντιχρίστου παρουσία. *Quid nunc est apertius, quam non ad argumentum pertinere, quæ de Christo dixerat? nihil se profiteri planissime testatur præterquam Antichristi demonstrationem. Credamus auctori potius quam Photio, cui librariorum stupor fraudi fuit. Error in hac* ἐπιγραφῇ *antiquior est octingentis annis. Sed erroris vetustate non mouemur. Nam Photio testem fide atque ætate longe superiorem opponimus Hieronymum, cuius auctoritatem magni semper facio. Ille autem laudauit* ἁπλῶς *commentationem de Antichristo. Hoc* ἐν παρόδῳ *monendum fuit, ne quis nos iuuenili temeritate in libros manu exaratos grassari suspicaretur.*

FINIS.

PHOTIVS BIBLIOTH.

COD. CCII.

ΑΝεγνώσθη ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἑρμηνεία εἰς τὸν Δανιήλ. κατὰ λέξιν μὲν οὐ ποιεῖται τὴν ἀνάπτυξιν, πλὴν τὸν νοῦν γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ παραβέβηκε. πολλὰ μέντοι ἀρχαιοτρόπως, καὶ οὐκ εἰς τὸ ὕστερον διηκριβωμένον καταλέγει· ἀλλ' ἐκείνων οὐκ ἂν εἴη δίκαιος λόγον ὑπέχειν. τοὺς γὰρ ἀρχὴν θεωρίας καταβαλλομένους, οὐ δίκας ἀπαιτεῖν τῶν παρειμένων, ἀλλ' ἀγαπᾶν μάλιστα αὐτῆς τε τῆς ἐπιβολῆς, καὶ ἐφ' ὅσον ἂν καταλήψεως τῶν διασκοπουμένων προχωροίη. τὸ δὲ τὴν τοῦ Ἀντιχρίστου παρουσίαν, καθ' ἣν καὶ ἡ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου τοῦδε συντέλεια ἵσταται, μηδὲ τοῖς μαθηταῖς δεομένοις τοῦ σωτῆρος ἀποκαλύψαντος· εἶτα αὐτὸν ταύτην πεντακοσίοις ἔτεσιν ἀπὸ Χριστοῦ ὑπαχθέντα περιγράψασθαι, ὡσανεὶ τῶν ἀπὸ πρώτης τοῦ κόσμου καταβολῆς ἑξακισχιλίων ἐτῶν συντελουμένων, καὶ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ ἐφεστάναι· τοῦτο καὶ θερμοτέρας ἂν εἴη τοῦ προσήκοντος γνώμης, καὶ ἡ ἀπόφασις ἀνθρωπίνης ἀγνοίας, ἀλλ' οὐκ ἐπιπνοίας τῆς ἄνωθεν διελέγχει. Η ΦΡΑΣΙΣ αὐτοῦ, τὸ σαφὲς ὅτι μάλιστα οἰκειουμένη, πρέποι ἂν ἑρμηνεία, εἰ καὶ τοὺς ἀττικοὺς οὔτι μάλα θεσμοὺς δυσωπεῖται.

Συνανεγνώσθη αὐτῷ καὶ ἕτερος λόγος ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ, ἐν ᾧ ἥ τε αὐτὴ τῶν λόγων ἰδέα διαπρέπει, καὶ τὸ τῶν νοημάτων ἁπλούστερόν τε καὶ ἀρχαιότροπον.

Hoc libenter adiungendum curauimus illuſtre teſtimonium. vt ſi lectorem offenderet in hoc opuſculo cogitationum ipſiuſque orationis ſimplicitas, nihil propterea dubitaret περὶ τῆς γνησιότητος. *Photius libello noſtro tanquam inſignem notam apponit.* τὸ τῶν νοημάτων

„ λειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγη-
„ σόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ
„ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε
σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. Ταῦτά σοι πα-
ρέστησα διὰ βραχέων ἐρυσάμενος,
Θεόφιλε, ὅπως φυλάσσων μετὰ πί-
στεως τὰ γεγραμμένα, καὶ προβλέ-
πων τὰ ἐσόμενα, ἀπρόσκοπον ἑαυτὸν
τῷ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις φυλάξῃς, προσ-
δεχόμενος τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς
ἐπιφάνειαν τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος
ἡμῶν, ἐν ᾗ ἀναστήσας τοὺς ἁγίους ἡ-
μῶν σὺν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται, δοξά-
ζων πατέρα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς
ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ.

ὅρασιν πάσῃ σαρκί. Παῦλος δὲ ὁ
ἀπόστολος περὶ ἀναστάσεως τῶν δικαίων
πρὸς Θεσσαλονικεῖς γράφων φη-
» σίν· οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν περὶ τῶν I. Thess. 4.
» κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε ὡς
» καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.
» εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε
» καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοι-
» μηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐ-
» τῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λό-
» γῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ
» περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ
» κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοι-
» μηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κε-
» λεύσματι, ἐν φωνῇ καὶ σάλπιγγι
» Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ
» νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶ-
» τον· ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περι-

» Οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κλη-
» ρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν
» βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
Matth. 25. Πρὸς δὲ τοὺς ἀνόμους τί φησιν; ὑπά-
» γετε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ
» πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
» διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, ὃ
Apoc. 22. ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου. Ἰωάννης δὲ
» λέγει· ἔξω οἱ κύνες, καὶ οἱ φαρμα-
» κοὶ, καὶ πόρνοι, καὶ φονεῖς, καὶ οἱ εἰ-
» δωλολάτραι, καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φι-
Apocal. 21. » λῶν ψεῦδος. ὅτι τὸ μέρος ὑμῶν
» ἐστὶν εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ὁ-
Esa. 66. μοίως δὲ καὶ Ἡσαΐας φησί· καὶ ἐξε-
» λεύσονται καὶ ὄψονται τὰ κῶλα τῶν
» παραβεβηκότων ἐν ἐμοί· καὶ ὁ σκώ-
» ληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ
» αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς

νιον. Ἡσαΐας λέγει· ἀναστήσονται οἱ *Esa. 26.*
» νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
» μνημείοις, ὅτι ἡ δρόσος ἡ παρά σου
ἴαμα αὐτοῖς ἐστίν. Ὁ κύριος λέγει·
» πολλοὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀκούσονται *Ioan. 5.*
» τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ
ἀκούσαντες ζήσονται. Ὁ δὲ προφή-
» της λέγει· ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ *Idem locus laudatur*
» ἐξεγέρθητι ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι- *Ephes. 5.*
φαύσει σοι ὁ Χριστός. Ἰωάννης δὲ λέγει·
» μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν *Apoc. 20.*
» τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τοῦτον ὁ
» δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν.
ὁ γὰρ δεύτερος θάνατος, ἐστὶν ἡ λίμνη
τοῦ πυρὸς τοῦ καιομένου. Καὶ πάλιν
ὁ κύριος λέγει· τότε οἱ δίκαιοι ἐκ- *Matth. 13.*
» λάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ *Apoc. 1.*
» δόξῃ αὐτοῦ. καὶ τοῖς ἁγίοις ἐρεῖ· δεῦτε *Matth. 25.*

Psal. 19. „τοῦ κυρίου, φησίν· ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐ-
„ρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ· καὶ τὸ κατάν-
„τημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ·
„καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρ-
μης αὐτοῦ. Θέρμην δὲ λέγει τὴν ἐκ-
Esa. 26. πύρωσιν. Ἡσαΐας δὲ οὕτω· βάδιζε
„λαός μου, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν
„σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀπο-
„κρύβηθι μικρὸν ὅσον ἕως ἂν παρέλθῃ
ἡ ὀργὴ κυρίου. Παῦλος δὲ ὁμοίως·
Rom. 1. „ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ'
„οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀνο-
„μίαν ἀνθρώπων, τῶν τὴν ἀλήθειαν τοῦ
Θεοῦ ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. Περὶ
μὲν οὖν τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς βασι-
Dan. 12. λείας τῶν ἁγίων, λέγει Δανιήλ· καὶ
„πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώ-
„ματι, ἀναστήσονται οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώ-

στᾶσιν αὐτῷ. λέγει γὰρ ὁ κύριος· ἀρ-
„ χομένων λοιπὸν τούτων γίνεσθαι, ἀνα- *Luc. 21.*
„ κύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς
„ ὑμῶν, ὅτι ἤγγισεν ἡ ἀπολύτρωσις ὑ-
„ μῶν. καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν
„ οὐ μὴ ἀπόλληται. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστρα- *Matth. 24.*
„ πὴ ἐγείρεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαί-
„ νεται ἄχρι δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ
„ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅ-
„ που ἂν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθή-
„ σονται καὶ οἱ ἀετοί. πτῶμα δὲ γεγέ-
νηται ἐν παραδείσῳ· ἐκεῖ γὰρ Ἀδὰμ
πέπτωκεν. ὃς καὶ πάλιν λέγει· τότε *Matth. ibid.*
„ ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγ-
„ γέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς
„ ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ Δαβὶδ προ-
μηνύων τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἐπιφάνειαν

„ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύ-
„σαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαν-
Esa. 26. τες τῇ ἀδικίᾳ. Ἡσαΐας δὲ λέγει· Ἀρ-
„θήτω ὁ ἀσεβὴς, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν
κυρίου.

Τούτων οὖν ἐσομένων, ἀγαπητὲ, καὶ τῆς μιᾶς ἑβδομάδος εἰς δύο μερισθείσης, καὶ τοῦ βδελύγματος τῆς ἐρημώσεως τότε ἀναφανέντος, καὶ τῶν δύω προφητῶν καὶ προδρόμων τοῦ κυρίου τελειωσάντων τὸν ἴδιον δρόμον, καὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου εἰς συντέλειαν λοιπὸν ἐρχομένου, τί περιλείπεται, ἀλλ' ἢ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπ' οὐρανῶν, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν; ὃς ἐπάξει τὴν ἐκπύρωσιν καὶ τὴν δικαιοκρισίαν πᾶσι τοῖς ἀπειθή-
σασιν

» μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς,
» ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέ-
» χον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι
» αὐτὸν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστή-
» ριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μό-
» νον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου
» γένηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται
» ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ
» τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
» καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρου-
» σίας αὐτοῦ· οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ'
» ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνά-
» μει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους,
» καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς
» ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην
» τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο. καὶ διὰ τοῦτο
» πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλά-
» νης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τὸ ψεῦδος,

II. Thess. 2. στολος γράφων πρὸς Θεσσαλονικεῖς,
» φησίν. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
» φοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου
» ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπι-
» συναγωγῆς ἐπ' αὐτῆς, εἰς τὸ μὴ τα-
» χέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός,
» μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος,
» μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῶν
» ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέ-
» ρα τοῦ κυρίου. μήτις ὑμᾶς ἐξαπα-
» τήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ
» ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀπο-
» καλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας,
» ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος
» καὶ ἐπαιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμε-
» νον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε ἑαυτὸν εἰς
» τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδει-
» κνύντα ἑαυτὸν ὡς ὅτι ἐστὶ Θεός. οὐ

» τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·
» τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
» εἰς τὰ ὄρη· καὶ ὁ ἐπὶ δώματος, μὴ
» καταβαινέτω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ·
» καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
» τὰ ὀπίσω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.
» οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς
» θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
» ραις. ἔσαι γὰρ τότε θλίψις μεγάλη,
» ὁποία οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου.
» καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι
» ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ.
Δανιὴλ δὲ λέγει· καὶ δύσσοισι βδέ- *Dan. 12.*
» λυγμα ἐρημώσεως ἡμέρας χιλίας
» διακοσίας ἐννενήκοντα· μακάριος
» ὁ ὑπομείνας καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας
» χιλίας διακοσίας ἐννενήκοντα πέντε.
Ὁ δὲ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπό-

τα, τὸ ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος, ὡς κρα-
τήσει τύραννος διώκων τὴν ἐκκλη-
σίαν φεύγουσαν ἀπὸ πόλεως εἰς πό-
λιν, καὶ ἐν ἐρημίᾳ κρυπτομένην ἐν
τοῖς ὄρεσιν, ἔχουσαν μεθ' ἑαυτῆς οὐ-
δὲν ἕτερον εἰ μὴ τὰς δύο πτέρυγας τοῦ
ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, τουτέστιν, Ἰησοῦ
Χριστοῦ πίστιν, ὃς ἐκτείνας τὰς ἁγίας
χεῖρας ἐν ἁγίῳ ξύλῳ ἥπλωσε δύο
πτέρυγας δεξιὰν καὶ εὐώνυμον, προσ-
καλούμενος πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν
πιστεύοντας, καὶ σκεπάζων ὡς ὄρνις
νεοσσούς· Καὶ γὰρ διὰ Μαλαχίου φη-
Mal. 4. " σί· καὶ ὑμῖν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνο-
" μά μου ἀνατελεῖ ἥλιος δικαιοσύ-
" νης, καὶ ἴασις ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ.
Matth. 24. Λέγει δὲ καὶ ὁ κύριος· ὅταν ἴδητε
" τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστὼς ἐν

ἀεὶ τίκτουσα ἡ ἐκκλησία διδάσκει πάντα τὰ ἔθνη. Τὸ δὲ λέγειν, ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ, ὅτι ἐπουράνιός ἐστι βασιλεὺς, καὶ οὐκ ἐπίγειος ὁ δι' αὐτῆς ἀεὶ γεννώμενος, καθὼς καὶ Δαβὶδ προαναφωνεῖ λέγων· εἶπεν ὁ Psal. 110.
„ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ
„ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Καὶ εἶδε, φησὶν, ὁ δράκων, καὶ ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα· καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως· αὗταί εἰσιν αἱ χίλιαι διακόσιαι ἑξήκον-

φέστατα τὴν ἐκκλησίαν ἐδήλωσεν ἐνδεδυμένην τὸν λόγον τὸν πατρῷον ὑπὲρ ἥλιον λάμποντα. Σελήνην δὲ λέγων ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, δόξῃ ἐπουρανίῳ ὡς σελήνην κεκοσμημένην. Τὸ δὲ λέγειν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δεκαδύο, δηλοῖ τοὺς δώδεκα ἀποστόλους, δι' ὧν καθίδρυται ἡ ἐκκλησία. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν, ὅτι οὐ παύσεται ἡ ἐκκλησία γεννῶσα ἐκ καρδίας τὸν λόγον, τὸν ἐν κόσμῳ ὑπὸ ἀπίστων διωκόμενον. Καὶ ἔτεκε, φησὶν, υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη· τὸν ἄρρενα καὶ τέλειον Χριστὸν παῖδα Θεοῦ, Θεὸν καὶ ἄνθρωπον καταγγελλόμενον

» τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ
» μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρη-
» μον, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ
» καιροὺς, καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προ-
» σώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις
» [ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος
» αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμόν· ἵνα ταύ-
» την ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐ-
» βοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοι-
» ξεν τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε
» τὸν ποταμὸν, ὃν ἔβαλεν ὁ ὄφις] ἐκ
» τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-
» κων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆ-
» σαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων τοῦ σπέρ-
» ματος αὐτῆς τῶν τηρούντων τὰς ἐντο-
» λὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρ-
τυρίαν Ἰησοῦ. Τὴν μὲν οὖν γυναῖ- Ἑρμηνεία.
κα τὴν περιβεβλημένην τὸν ἥλιον, σα-

» βεβλημένην τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη
» ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
» τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων
» δεκαδύο· καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κρά-
» ζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.
» καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυ-
» ναικὸς τῆς μελλούσης τίκτειν, ἵνα
» ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφά-
» γῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει
» ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἡρπά-
» γη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
» εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυ-
» γεν εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἔχει τὸν τό-
» πον ἐκεῖ ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,
» ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χι-
» λίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ τότε
» ἰδὼν ὁ δράκων ἐδίωξε τὴν γυναῖκα,
» ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα. καὶ ἐδόθησαν

στοῦ αἱ ἅγιαι ἐντολαὶ, δυναταὶ οὖσαι ὡς σίδηρος· ἔχει δὲ καὶ ναύτας δεξιοὺς καὶ εὐωνύμους, ὡς ἁγίους ἀγγέλους παρέδρους, δι' ὧν ἀεὶ κρατεῖται καὶ φρουρεῖται ἡ ἐκκλησία· κλίμαξ ἐν αὐτῇ εἰς ὕψος ἀνάγουσα ἐπὶ τὸ κέρας, εἰκὼν σημείου πάθους Χριστοῦ, ἕλκουσα τοὺς πιστοὺς εἰς ἀνάβασιν οὐρανῶν, [δι' οὗ σφραγίζονται οἱ πιστεύοντες τῷ Θεῷ·] * ψηφαροὶ δὲ ἐπὶ τὸ κέρας ἐφ' ὑψηλοῦ * αἰνούμενοι, τάξις προφητῶν, μαρτύρων τε καὶ ἀποστόλων, εἰς βασιλείαν Χριστοῦ ἀναπαυομένων. Περὶ μὲν οὖν τῆς θλίψεως τοῦ διωγμοῦ, τῆς ἐσομένης ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου,
» καὶ Ἰωάννης φησί· καὶ εἶδον σημεῖον
» μέγα καὶ θαυμαστὸν, γυναῖκα περι-

Hæc perperam repetuntur.

* *f.* αἰρούμενοι.

Apoc. 12.

ὡς ναῦς ἐν πελάγει, χειμάζεται μὲν ἀλλ' οὐκ ἀπόλλυται. ἔχει γὰρ μεθ' ἑαυτῆς τὸν ἔμπειρον κυβερνήτην Χριστόν. Φέρει δὲ ἐν μέσῳ καὶ τὸ τρόπαιον τὸ κατὰ τοῦ θανάτου, ὡς τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου μεθ' ἑαυτῆς βαστάζουσα. Ἔστι γὰρ αὐτῆς μὲν πρώρα ἡ ἀνατολή, πρύμνα δέ, ἡ δύσις· τὸ δὲ * κύκλον, μεσημβρία· * οἴακες δέ, αἱ δύο διαθῆκαι· σχοινία δὲ περιτεταμένα, ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ σφίγγουσα τὴν ἐκκλησίαν· πλοῖον δὲ ὃ φέρει μεθ' ἑαυτῆς, τὸ λουτρὸν τῆς παλιγγενεσίας ἀνανεούσης τοὺς πιστεύοντας, ὅθεν δὴ ταῦτα λαμπρά· πάρεστιν ὡς πνεῦμα, τὸ ἀπ' οὐρανῶν, δι' οὗ σφραγίζονται οἱ πιστεύοντες τῷ Θεῷ· πάρεπονται δὲ αὐτῇ καὶ ἄγκυραι σιδηραῖ, αὐτοῦ τοῦ Χρι-

* f. κοῖλον.

* Ebroïc. MS. οἴακες δύο, αἱ.

ρόμενοι· ὃς φυσιωθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἄρχεται βίβλους κατὰ τῶν ἁγίων ἐκπέμπειν τοὺς πάντας πανταχοῦ ἀναιρεῖσθαι, τοὺς μὴ θέλοντας αὐτὸν σεβάζειν καὶ προσκυνεῖν ὡς Θεὸν, καθὼς φησιν Ἡσαΐας· Οὐαὶ γῆς πλοίων πτέ- *Esa.18.*
» ρυγες, ἐπέκεινα ποταμῶν Αἰθιοπίας·
» ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὅμηρα καὶ
» ἐπιστολὰς βιβλίνας [ἐπάνω τοῦ ὕδα-
» τος· πορεύσονται γὰρ ἄγγελοι κοῦφοι]
» πρὸς ἔθνος μετέωρον, καὶ ξένον
» λαὸν καὶ χαλεπὸν εἰς αὐτοὺς, ἔθνος
ἀνέλπιστον καὶ καταπεπατημένον. Ἀλλ' ἡμεῖς οἵτινες ἐλπίζοντες εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ διωκόμεθα καταπατούμενοι ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀπίστων. πλοίων γὰρ πτέρυγές εἰσιν αἱ ἐκκλησίαι· θάλασσα δέ ἐστιν ὁ κόσμος, ἐν ᾧ ἡ ἐκκλησία,

» σταυροῖς μου; ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως
» ἀνταποδώσω, καὶ ἐν καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν. Ἐσφάλησαν οὖν κατὰ πάντα, ἐν μηδενὶ σύμφωνοι τῇ ἀληθείᾳ εὑρισκόμενοι, μήτε κατὰ τὸν νόμον, διὰ τὸ παραβάτας αὐτοὺς γενέσθαι· μήτε κατὰ τοὺς προφήτας, διὰ τὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς προφήτας ἀνῃρηκέναι· μήτε κατὰ τὴν τῶν εὐαγγελίων φωνὴν, διὰ τὸ καὶ αὐτὸν τὸν σωτῆρα σταυρωθῆναι· μήτε τοῖς ἀποστόλοις πειθόμενοι, διὰ τὸ καὶ αὐτοὺς ἐκδιωχθῆναι· πάντοτε ἐπίβουλοι καὶ προδόται τῆς ἀληθείας γινόμενοι, μισόθεοι καὶ μὴ φιλόθεοι εὑρισκόμενοι, ἔσονται τότε λαβόμενοι καιρόν. ἐκδικίαν γὰρ παρὰ ἀνθρώπου θνητοῦ τυχεῖν εὔχονται κατὰ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ ἐγει-

„ [βούλεσθαι ἔχειν τὸν Ῥασὶν καὶ τὸν
„ υἱὸν Ῥομελίου βασιλέα ἐφ' ὑμῶν,
„ διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ' ὑ-
„ μᾶς τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, τὸ ἰσχυρὸν
„ καὶ τὸ πολύ, τὸν] βασιλέα τῶν Ἀσ-
συρίων. Βασιλέα ἐν συμβόλῳ τὸν
Ἀντίχριστον λέγει, καθὼς καὶ ἕτερος
„ προφήτης φησί· καὶ ἔσται αὕτη ἡ παρ' *Mich. 5.*
„ ἐμοῦ εἰρήνη, ὅταν ὁ Ἀσσύριος ἐπέλ-
„ θῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπιβῇ
ἐπὶ τὰ ὄρη ὑμῶν. Καὶ Μωϋσῆς δὲ
ὁμοίως προγινώσκων ὅτι μελλήσει
ὁ λαὸς ἀπωθεῖσθαι καὶ ἀποβάλλεσθαι
τὸν ἀληθῆ τοῦ κόσμου σωτῆρα, συναι-
ρεῖσθαι δὲ τῇ πλάνῃ ἐπίγειον βασιλέα
αἱρούμενος, τὸν δὲ ἐπουράνιον ἀθε-
„ τεῖν, φησίν· οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνῆκται *Deut. 32.*
„ παρ' ἐμοῦ καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θη-

τοῦ Σατανᾶ. ἄρξεται γὰρ βασιλεύ-
σας κατὰ τὸν Θεοῦ ἐπαίρεσθαι, μήτε ἀ-
ληθῶς τὸν Θεὸν φοβούμενος, μήτε
τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ κριτὴν πάντων ὄντα
ἐντρεπόμενος. χήραν δὲ λέγων εἶναι
ἐν τῇ πόλει, αὐτὴν τὴν Ἱερουσαλὴμ
σημαίνει, ἥτις ὄντως ἐστὶ χήρα, κα-
ταλειφθεῖσα ὑπὸ τοῦ τελείου καὶ ἐπου-
ρανίου Θεοῦ νυμφίου, ἥτις τοῦτον
ἀντίδικον ἑαυτῆς, καὶ οὐ σωτῆρα ἀπο-
καλοῦσα, μὴ ἐπιγνοῦσα τὸ εἰρημένον
ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· ἀνθ-
Ier. 4. „ ὧν ἠπείθησαν τῇ ἀληθείᾳ, τότε λα-
„ λήσει τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ Ἱερουσα-
λὴμ πνεῦμα πλανήσεως. Καὶ Ἡ-
Esa. 8. „ σαΐας δὲ ὁμοίως· διὰ τὸ μὴ βουλη-
„ θῆναι τὸν λαὸν τὸ ὕδωρ τοῦ Σιλοὰμ
„ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ πιεῖν, ἀλλὰ

αὐτῶν διώκειν τοὺς ἁγίους, ἐχθροὺς καὶ ἀντιδίκους αὐτῶν ὑπάρχοντας, καθὼς φησὶν ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστής·
„ κριτὴς ἦν ἐν πόλει τὸν Θεὸν μὴ φο- *Luc. 18.*
„ βούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρε-
„ πόμενος. χήρα δέ τις ἦν ἐν τῇ πόλει
„ ἐκείνῃ, ἡ παρεκάλει αὐτὸν, λέγουσα·
„ ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
„ ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον· ὕστερον
„ μέντοι εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· εἰ καὶ
„ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, οὐδὲ ἄνθρω-
„ πον ἐντρέπομαι, ἀλλά γε διὰ τὸ πα-
„ ρενοχλεῖν με τὴν χήραν ταύτην,
ἐκδικήσω αὐτήν. Κριτὴν μὲν οὖν Ἑρμηνεία.
ἀδικίας τὸν μήτε τὸν Θεὸν φοβούμενον, μήτε ἄνθρωπον ἐντρεπόμενον, ἀδιστάκτως τὸν Ἀντίχριστον λέγει, ὡς υἱὸν ὄντα τοῦ διαβόλου, καὶ σκεῦος

προσκαλεῖται πρὸς ἑαυτὸν τοὺς νεοσσούς· οἱ δὲ νομίσαντες τὸν ἴδιον πατέρα αὐτῶν ὑπάρχειν προστρέχουσιν αὐτῷ· ὁ δὲ ἐγγαυρείᾳ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις τέκνοις, ὡς ἐν ἰδίοις· * ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἀληθινοῦ πατρὸς, καὶ βοήσαντος τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, ἐπιγνόντες οἱ νεοσσοὶ, καταλείψαντες τὸν πλάνον πορεύονται ἐπὶ τὸν ἀληθινὸν πατέρα. Τῷ αὐτῷ ὁμοίως μετεχρήσατο ὁ προφήτης περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου· ὡς προσκαλέσεται πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλότρια ἰδιοποιεῖσθαι βουλόμενος· λύτρωσιν πᾶσιν ἐπαγγελλόμενος, ἑαυτὸν σῶσαι μὴ δυνάμενος. Οὗτος οὖν ἐπισυνάξας πρὸς ἑαυτὸν τὸν πάντοτε ἀπειθῆ λαὸν γεγενημένον, ἔρχεται παρακαλούμενος ὑπ'

* L. ἐπανελθόντος.

αὐτῶν

» προσκυνηθῇ, ὡς λέγει ὁ προφήτης·
» συνάξει πᾶσαν τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
» ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἄχρι δυσμῶν·
οὓς κεκλήκοι, καὶ οὓς οὐ κεκλήκοι, πορεύσονται μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ἱερεμίας
δὲ εἰς αὐτὸν χρώμενος παραβολῇ, φη-
» σὶν οὕτως· Πέρδιξ ἐφώνησε, συνή- *Ier. 17.*
» γαγεν ἃ οὐκ ἔτεκε ποιῶν τὸν πλοῦτον
» αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως· ἐν ἡμίσει ἡμε-
» ρῶν καταλήψουσιν αὐτὸν, καὶ ἔσται
» ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν αὐτοῦ ἄφρων.
Οὐ βλάψει οὖν διὰ τὸ προκείμενον
καὶ τὴν τέχνην τοῦ ζώου διηγήσασθαι,
καὶ ὅτι οὐ μάτην ἀπεκρίνατο ὁ προφήτης τὸ ῥητὸν, τὴν τοῦ πέρδικος καλιὰν ἔχουσαν νεοσσοὺς, * ἀπὸ παντὸς * *L. ἀποπλάνης.*
τοῦ παιδὸς αὐτῶν ἐπὶ τὴν νομὴν μιμούμενος τῆς τοῦ ἀλλοτρίου φωνῆς

„νον ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἄστρων
„τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου· ἔσο-
„μαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν δὲ εἰς ᾅ-
„δην καταβήσῃ, εἰς τὰ θεμέλια τῆς
γῆς. ὡσαύτως καὶ Ἰεζεκιήλ· λέγων *Ezech. 28.*
ἐρεῖς τοῖς ἀναιροῦσί σε, Θεός εἰμι
„ἐγώ· σὺ δὲ ἄνθρωπος, καὶ οὐ Θεός.
Δεδειγμένων οὖν τῶν ῥητῶν τούτων
τῆς φυλῆς, καὶ τῆς ἀναδείξεως αὐτοῦ,
καὶ τῆς ἀναιρέσεως, τοῦ τε ὀνόματος
μυστικῶς σεσημασμένου, ἴδωμεν καὶ
τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ προσ-
καλέσεται πάντα τὸν λαὸν πρὸς ἑαυ-
τὸν ἐκ πάσης χώρας τῆς διασπορᾶς,
ἰδιοποιούμενος ὡς τέκνα ἴδια, ἐπαγ-
γελλόμενος ἀποκαταστήσειν τὴν χώραν,
καὶ ἀναστήσειν αὐτῶν τὴν βασιλείαν
καὶ τὸν λαὸν, ἵνα ὑπ' αὐτῶν ὡς Θεὸς

πρῶτον ἔσται ἐπὶ Τύρον, καὶ Βήρυτον, καὶ
τὴν πέριξ χώραν. ταύτας γὰρ πρῶτον
τὰς πόλεις ἐκπορθήσας, ταῖς ἑτέραις
φόβον ἐγγεννήσει, καθὼς φησιν Ἡ-
» σαΐας· Αἰσχύνθητι Σιδὼν, εἶπεν· ἡ θά- *Esa.* 23.
» λασσα, ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης εἶπεν· οὐκ
» ὤδινον, οὐδ᾽ ἔτεκον, οὐδ᾽ ἐξέθρεψα
» νεανίσκους, οὐδὲ ὕψωσα παρθένους.
» ὅταν δὲ ἀκουστὸν γένηται Αἰγύπτῳ, λή-
» ψεται αὐτοὺς ὀδύνη περὶ Τύρου. Τού-
των οὕτως ἐσομένων, ἀγαπητὲ, καὶ
τῶν τριῶν κεράτων ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐκ-
κοπέντων, μετὰ ταῦτα ἄρξεται ὡς
Θεὸν ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι ὡς προ-
εῖπεν Ἰεζεκιήλ· ἀνθ᾽ ὧν ὑψώθη ἡ *Ezech.* 28.
» καρδία σου, καὶ εἶπας, Θεός εἰμι
ἐγώ. Καὶ Ἡσαΐας ὁμοίως· σὺ δὲ εἶ- *Esa.* 14.
» πας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, εἰς τὸν οὐρα-

μένοι, ἐξ ὧν τὸ γένος ἕως τοῦ νῦν δια-
Esa. 11. » μένει. λέγει γὰρ Ἡσαΐας· Καὶ πετα-
» σθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων, θά-
» λασσαν ἅμα προνομεύοντες καὶ τοὺς
» ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν· καὶ ἐπὶ Μωὰβ
» πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν· οἱ
» δὲ υἱοὶ Ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσον-
ται. Οὗτος οὖν τοῖς τότε καιροῖς ἀνα-
δειχθεὶς ὑπολυτεῖ· καὶ κρατήσας ἐν
παρατάξει πολέμου τῶν τριῶν κε-
ράτων ἐκ τῶν δέκα, καὶ ἐκριζώσας
αὐτὰ, ὅπερ ἐστὶν Αἰγύπτου, καὶ Λι-
βύων, καὶ Αἰθιόπων, λαβὼν τὰ σκῦλα
καὶ τὰ λάφυρα, ὑποταγέντων αὐτῷ
καὶ τῶν λοιπῶν κεράτων τῶν παραβλα-
πτομένων, ἄρξει ὑψοῦσθαι τῇ καρδίᾳ,
καὶ ἐπαίρεσθαι κατὰ τοῦ Θεοῦ, πάσης τῆς οἰ-
κουμένης κρατῶν. Τὸ δὲ ὅρμημα αὐτοῦ

προκηρύσσειν δεῖ ὡς ὄντος τούτου ὀνόματος, οὔτε πάλιν ἀγνοεῖν, ὅτι μὴ ἄλλως δύναται λέγεσθαι· ἔχοντες δὲ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ μετὰ φόβου φυλάσσειν πιστῶς τὰ ὑπὸ τῶν μακαρίων προφητῶν προειρημένα, ἵνα γινομένων αὐτῶν, προϊδόντες μὴ σφαλλώμεθα. τῶν γὰρ καιρῶν ἐπιγινομένων καὶ αὐτὸς, περὶ οὗ ταῦτα εἴρηται, φανερωθήσεται. Ἀλλ' ἵνα μὴ μόνοις τοῖς ῥητοῖς τούτοις πείσωμεν τοὺς τὰ τοῦ Θεοῦ λόγια φιλοπονοῦντας, δείξομεν δι' ἑτέρων ἀποδείξεων πλειόνων. λέγει γὰρ Δα-
„ νιήλ· καὶ οὗτοι σωθήσονται ἐκ χειρὸς Dan. 11.
„ αὐτοῦ Ἐδὼμ καὶ Μωὰβ, καὶ ἀρχὴ υἱῶν
Ἀμμών. Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ, οἱ ἐκ
τῶν θυγατέρων τοῦ Λὼτ υἱοὶ γεγενη- Gen. 19.

νης, ὅσον μόνον ὑπονοῆσαι. ἀναφαι-
νοντος γὰρ αὐτοῦ δείξει ὁ μακάριος
τὸ ζητούμενον. πλὴν ὅσον νοοῦμεν
ἀμφιβάλλοντες λέγομεν. πολλὰ γὰρ
εὑρίσκομεν ὀνόματα τούτῳ τῷ ἀρι-
θμῷ ἰσόψηφα περιεχόμενα, οἷον,
ὥσπερ εἰπεῖν, τὸ Τειτὰν ἐστὶν, ἀρ-
χαῖον καὶ ἔνδοξον ὄνομα, ἢ τὸ Εὐάν-
θας· ἐπεὶ γὰρ αὐτὸ τῇ αὐτῇ ψήφῳ ἐμ-
περιέχεται, καὶ ἕτερα πλείονα εὑρε-
θῆναι δυνάμενα. Ἀλλ' ἐπεὶ προέ-
φημεν λέγοντες, ὅτι ἐθεραπεύθη ἡ
πληγὴ τοῦ θηρίου τοῦ πρώτου, καὶ
ποιήσει λαλεῖν τὴν εἰκόνα· τουτέστιν,
*f. ἰσχύσει· * ἴσχυσε· φανερὸν δ' ἐστὶ πᾶσιν, ὅτι οἱ
κρατοῦντες ἔτι νῦν εἰσὶ Λατῖνοι· εἰς
ἑνὸς οὖν ἀνθρώπου ὄνομα μεταγό-
μενον, γίνεται Λατεῖνος. Ὥστε οὔτε

σάνων ἀναιρεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τὰ ἀντάξια παρὰ τοῦ κυρίου καὶ δικαιοκρίτου καὶ παντεπόπτου Θεοῦ ἔλαβε· γενόμενος γὰρ σκωληκόβρωτος μετήλλαξε τὸν βίον. καὶ ταῦτα μὲν εἴ τις βούλοιτο λεπτομερῶς ἐνιστορῆσαι, σεσήμανται ἐν τοῖς Μακκαβαϊκοῖς. Νυνὶ δὲ πρὸς τὸ προκείμενον ἐροῦμεν. ταῦτα γὰρ ὁ αὐτὸς τεχνάσεται κατὰ πάντα θλίβειν τοὺς ἁγίους θέλων. λέγει γὰρ ὁ προφήτης καὶ ἀπόστολος· ὧδε ὁ νοῦς· ὁ ἔχων σοφίαν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἐστιν χξς'. Περὶ μὲν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐκ ἐν ἡμῖν τοσοῦτον ἀκριβὲς ἐξειπεῖν, ὡς ἐνενόησε καὶ ἐδιδάχθη περὶ αὐτοῦ ὁ μακάριος Ἰωάν-

II. Maccab. 9.

ρᾶσαι μήτε πωλῆσαι, ἐὰν μὴ πρῶ-
τον ἐπιθύσῃ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ χά-
ραγμα τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς
διδόμενον. Τὸ δὲ ἐπὶ τὸ μέτωπον εἰ-
πεῖν, ἵνα πάντες ὦσιν ἐστεφανωμένοι
πύρινον καὶ οὐ ζωῆς, ἀλλὰ θανάτου
στέφανον μεθ' ἑαυτῶν περιφέροντες.
Οὕτω γὰρ ἐτεχνάσατο κατὰ τῶν Ἰου-
δαίων καὶ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ὁ τῆς
Συρίας γενόμενος βασιλεὺς, ὢν
ἔκγονος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος.
καὶ αὐτὸς τοῖς τότε καιροῖς ἐπαρθεὶς
I. Maccab. 1. τῇ καρδίᾳ ἔγραψε ψήφισμα, βω-
μοὺς πρὸ τῶν θυρῶν τιθέντας ἅπαν-
τας ἐπιθύσειν, καὶ κισσοὺς ἐστεφανω-
μένους πομπεύειν τῷ Διονύσῳ· τοὺς
δὲ μὴ βουλομένους ὑποτάσσεσθαι, τού-
* f. ἐπαγχονισμόν. τους μετὰ * ἐπαγχισμὸν καὶ ἐτασμὸν βα-

Ὧδε ἡ πίστις καὶ ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων φανήσεται. Φησὶ γάρ· καὶ ποιήσει πάντας τοὺς μικροὺς, καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους, καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους, καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον, ἵνα μή τις δυνήσεται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Δόλιος γὰρ ὢν καὶ ἐπαιρόμενος κατὰ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, βουλόμενος ἐκθλίβειν καὶ ἐκδιώκειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τὸ μὴ διδόναι αὐτοὺς αὐτῷ δόξαν, κελεύσει πάντας πανταχοῦ πυραστήρια τεθῆναι, ἵνα μηδεὶς δυνήσηται τῶν ἁγίων μήτε ἀγο-

Αὐγούστου νόμον, ἀφ' οὗ καὶ ἡ βασιλεία Ῥωμαίων συνέστη, οὕτω καὶ αὐτὸς κελεύσει καὶ διατάξει ἅπαντα ἐπικυρῶν, διὰ τούτου δόξαν ἑαυτῷ πλείονα περιποιούμενος. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ θηρίον τὸ τέταρτον, οὗ ἐπλήγη ἡ κεφαλὴ, καὶ πάλιν ἐθεραπεύθη, διὰ τὸ καταλυθῆναι αὐτὴν, ἢ καὶ ἀπιμασθῆναι, καὶ εἰς δέκα διαδήματα ἀναλυθῆναι. ὃς τότε πανοῦργος ὢν ὥσπερ θεραπεύσει αὐτὴν καὶ ἀνανεώσει. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ προφήτου, ὅτι δώσει πνεῦμα τῇ εἰκόνι, καὶ λαλήσει ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου. ἐνεργήσει γὰρ καὶ ἰσχύσει πάλιν διὰ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὁριζόμενον νόμον. Καὶ ποιήσει ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν.

„ Σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν, ψηφισά-
„ τω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς
„ γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ
ἐστὶν χξς΄. Τὸ μὲν οὖν θηρίον κα- Ἑρμηνεία.
ταβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, τὴν βασιλείαν
τὴν τοῦ Ἀντιχρίστου ἐσομένην λέγει· Τὰ
δὲ δύο κέρατα, καὶ τὸν μετ'* αὐτὸν * f. αὐτοῦ.
ψευδοπροφήτην. Τὸ δὲ εἰπεῖν· Τὰ
κέρατα αὐτοῦ ὅμοια ἀρνίῳ· ὅτι ἐξο-
μοιοῦσθαι μέλλει τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ καὶ
αὐτὸς ἑαυτὸν βασιλέα ἀποδεικνύειν.
Τὸ δὲ λαλεῖν ὡς δράκων, ὅτι πλάνος
ἐστὶ καὶ οὐκ ἀληθής· Τὸ δὲ καὶ τὴν ἐξου-
σίαν τοῦ πρώτου ἐποίει, καὶ ποιεῖ τὴν
γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας,
ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶ-
τον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θα-
νάτου αὐτοῦ· τοῦτο σημαίνει, ὅτι κατὰ τὸν

» αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέ-
» γων τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν, ποιῆσαι
» εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ ἔχει τὴν πληγὴν
» τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε. καὶ ἐδόθη αὐ-
» τῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θη-
» ρίου, [ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ
» θηρίου] καὶ ποιήσῃ ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ
» προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου,
» ἀποκτανθῶσι. καὶ ποιεῖ πάντας τοὺς
» μικροὺς, καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς
» πλουσίους, καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς
» ἐλευθέρους, καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώ-
» σῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς
» αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον
» αὐτῶν· ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι
» ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάρα-
» γμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν
» ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ

αὐτοῦ διηγήσασθαι, πῶς τε τὸ ἅγιον
πνεῦμα δι' ἀριθμοῦ, καὶ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ μυστικῶς ἐδήλωσε, σαφέστερον
τὰ περὶ αὐτοῦ διηγησόμεθα. λέγει γὰρ
„ Ἰωάννης οὕτως. Καὶ εἶδον ἄλλο θη- *Apoc. 13.*
„ ρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε
„ κέρατα δύο, ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλά-
„ λει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
„ πρώτου θηρίου πᾶσαν ἐποίει ἐνώ-
„ πιον αὐτοῦ, καὶ ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν
„ αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα προσκυνή-
„ σωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθε-
„ ραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.
„ καὶ ἐποίει σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ
„ πῦρ ποιῇ καταβῆναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
„ εἰς τὴν γῆν κατενώπιον τῶν ἀνθρώ-
„ πων· καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας
„ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη

αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτοὺς, διὰ τὸ μὴ θέλειν αὐτοὺς δόξαν δοῦναι τῷ Ἀντιχρίστῳ· τουτέστι, τὸ ἀναφύον μικρὸν κέρας· ὃς ἐπαρθεὶς λοιπὸν τῇ καρδίᾳ, ἄρχεται ἑαυτὸν ὑψοῦν καὶ δοξάζειν ὡς Θεὸν, διώκων τοὺς ἁγίους, καὶ βλα-
Dan. 7. σφημῶν τὸν Χριστὸν, καθὼς λέγει Δανιήλ· προσενόουν τῷ κέρατι, καὶ ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι, καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα. καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν· καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ ἴσχυσε πρὸς αὐτοὺς· ἕως ἂν ἀνῃρέθη τὸ θηρίον, καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός.

Ἀλλ' ἐπεὶ δεῖ λεπτομερέστερον περὶ

εἴρηκε Δανιήλ. Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο Dan. 9.
ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώ- Apoc. 11.
πιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶσαι. καὶ
εἴ τις αὐτοὺς θελήσει ἀδικῆσαι, πῦρ
ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν,
καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ
εἴ τις θελήσει ἐν τούτοις ἀδικῆσαι, οὕ-
τως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι
ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρα-
νὸν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέξῃ τὰς ἡμέρας
τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν
ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐ-
τὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
ἐν πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν [θελή-
σωσι. Καὶ ὅταν] τελέσωσι τὸν δρόμον
αὐτῶν καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τί
φησιν ὁ προφήτης; Τὸ θηρίον τὸ
ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ'

Mal. 4. » Φησί· πέμψω ὑμῖν Ἠλίαν τὸν Θεσβί-
» την πρινὴ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου,
» τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, ὃς ἀπο-
» καταστήσει καρδίας πατέρων ἐπὶ τέ-
» κνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων·
» μή ποτε ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἄρ-
δην. Οὗτοι οὖν παραγενόμενοι κη-
ρύξουσι τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι ἀπὸ
οὐρανῶν Χριστοῦ ἐπιφάνειαν· οἳ καὶ
ποιήσουσι σημεῖα καὶ τέρατα εἰς τὸ
κἂν οὕτως δυσωπῆσαι καὶ ἐπιστρέψαι
τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν διὰ τὴν
ὑπερβάλλουσαν αὐτῶν ἀνομίαν τε
Apoc. 11. » καὶ ἀσέβειαν. λέγει γὰρ Ἰωάννης· Καὶ
» δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προ-
» φητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας
» ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.
Τουτέστι, τὸ ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος, ἧς

εἴρηκε

μος γενόμενος ἐκεῖ· σημαίνειν μέλλων κἀκεῖσε κατελεύσεσθαι τὸν σωτῆρα λυτρούμενον τὰς τῶν ἁγίων ψυχὰς ἐκ χειρὸς θανάτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀρχὴ ἀναστάσεως πάντων ἀνθρώπων ἦν ὁ σωτὴρ, ἔδει τὸν κύριον μόνον ἀνίστασθαι ἐκ τῶν νεκρῶν, δι' οὗ ἡ κρίσις παντὶ τῷ κόσμῳ εἰσελεύσεται, ἵνα οἱ ἀξίως ἀγωνισάμενοι, ἀξίως καὶ παρ' αὐτοῦ στεφανωθῶσιν ὑπὸ τοῦ καλοῦ ἀγωνοθέτου, πρώτου τὸ στάδιον διηνυκότος, τοῦ ἀναληφθέντος εἰς οὐρανοὺς, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καθεσθέντος, καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ συντελείᾳ τοῦ κόσμου κριτοῦ φανερουμένου. Ἀναγκαίως δεῖ πρώτους τοὺς προδρόμους αὐτοῦ φανερωθῆναι, καθὼς διὰ Μαλαχίου καὶ * Ἀγγαίου

τοῖς ἐν κοιλίας μητρὸς νηπίοις ὑπάρχουσιν ἐπιδείξῃ τὴν ἐσομένην αὐτοῖς διὰ πνεύματος ἁγίου καὶ παρθένου καινὴν γέννησιν. Οὗτος ἀκούσας τὸν ἀσπασμὸν τῆς Ἐλισάβετ ἐσκίρτησεν ἐν κοιλίᾳ μητρὸς * ἀγαλλόμενος, ἐννοῶν τὸν ἐν κοιλίᾳ τῆς παρθένου συνειλημμένον Θεὸν λόγον. Ἔπειτα κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ παρεγένετο, βάπτισμα μετανοίας τῷ λαῷ καταγγέλλων· προμηνύων σωτηρίαν τοῖς ἐν ἐρημίᾳ κόσμου πολιτευομένοις ἔθνεσι. Μετὰ ταῦτα ἐν τῷ Ἰορδάνῃ αὐτοχειρὶ δεικνύει τὸν σωτῆρα, καὶ λέγει· Ἴδε, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτος προέφθασε, καὶ τοῖς ἐν ᾅδῃ εὐαγγελίσασθαι, ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Ἡρώδου, πρόδρο-

Luc. 1.

* L. ἀγαλλιώμενος.

Ioan. 1.

φησὶν ὁ προφήτης·) βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. Καὶ ἐθεώρουν μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸν ἀνθρώπου ἐρχόμενον, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε. καὶ προσηνέχθη αὐτῷ, καὶ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ βασιλεία. πᾶσαι αἱ φυλαὶ, γλῶσσαι δουλεύσουσιν αὐτῷ. ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος, ἥτις οὐ διαφθαρήσεται. Οὕτω καὶ δύο πρόδρομοι ἐδείχθησαν· ὁ μὲν πρῶτος γενόμενος Ἰωάννης ὁ τοῦ Ζαχαρίου υἱὸς κατὰ πάντα πρόδρομος καὶ κήρυξ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν γεννηθεὶς, εὐαγγελιζόμενος τὸ ἐπουράνιον φῶς, τὸ ἐν κόσμῳ φανὲν, προέδραμεν ἐκ κοιλίας μητρὸς πρῶτος συλληφθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐλισάβετ, ἵνα καὶ Dan. 7.

κοις, μετάνοιαν τῷ λαῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι καταγγέλλοντες. Ὥσπερ γὰρ δύο παρουσίαι τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν διὰ τῶν γραφῶν ἐδείχθησαν· μία μὲν ἡ πρώτη κατὰ σάρκα γενομένη ἄτιμος διὰ τὸ ἐξουθενηθῆναι αὐτὸν, καθὼς προανεφώνησεν

Esa. 53. „Ἡσαΐας λέγων· Εἴδομεν αὐτὸν καὶ „οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ „εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον, ἐκλεῖπον παρὰ „πάντας τοὺς ἀνθρώπους. ἄνθρωπος ἐν „πληγῇ ὢν, καὶ εἰδὼς φέρειν μαλα„κίαν, [ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσω„πον αὐτοῦ,] ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Ἡ δὲ δευτέρα παρουσία αὐτοῦ κεκήρυκται ἐνδόξως, ὡς παραγενήσεται ἀπ' οὐρανῶν μετὰ δυνάμεως, ἀγγέλων, καὶ πατρικῆς δόξης, (ὡς

δακτύλοις χωρησάντων κατὰ τὴν τῆς εἰκόνος φανέρωσιν, ἐπὶ τὴν τοῦ θηρίου τοῦ φοβεροῦ δεῖξιν, καθὼς προσήμανται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, οἷς καιροῖς ὁ σίδηρος καὶ τὸ ὄστρακον εἰς ταυτὸν ἀναμιγήσεται. Δείξει δὲ ἡμῖν Δανιὴλ τὰ προκείμενα. λέγει γάρ· » καὶ διαθήσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδο- (Dan. 9.) » μὰς μία. καὶ ἔσται, ἐν τῷ ἡμίσει τῆς » ἑβδομάδος ἀρθήσεταί μου θυσία καὶ σπονδή. Μίαν μὲν οὖν ἑβδομάδα ἐτῶν τὴν ἐσχάτην τὴν ἐπὶ τῷ τέρματι τοῦ σύμπαντος κόσμου ἐσομένην ἐπ' ἐσχάτων ἐσήμανεν, ἧς ἑβδομάδος τὸ μὲν ἥμισυ λήψονται οἱ δύο προφῆται, Ἐνὼχ καὶ Ἠλίας. οὗτοι γὰρ κηρύξουσιν ἡμέρας χιλίας, διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκ-

„ἐν σοὶ ἔτι] καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ
„νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι
„οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς
„γῆς· ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλα-
„νήθησαν πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐν αὐτῇ
„αἷμα τῶν προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέ-
„θη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ
τῆς γῆς. Περὶ μὲν οὖν τῶν βασάνων τῶν ἐπερχομένων αὐτῇ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τῶν τότε ἐσομένων τυράννων μερικῆς κρίσεως, σαφέστατα ἐν τοῖς ῥητοῖς τούτοις δεδήλωται. Δεῖ δὲ ἡμᾶς καὶ τὸν χρόνον * ἐξηκριβωμένους ἐκθέσθαι, ἐν οἷς καιροῖς ταῦτα συμβήσεται, καὶ ὡς τὸ κέρας τὸ μικρὸν ἐν αὐτοῖς ἀναφανήσεται. τῶν γὰρ κνημῶν τοῦ σιδηροῦ τῶν νῦν ἔτι κρατουσῶν, ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν, καὶ τῶν

* Ebroïc. ἐξακριβαζομένους.

» πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν
» πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
» λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾷ
» ὥρᾳ ἠρημώθη. Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ
» οὐρανὲ, καὶ οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἀπό-
» στολοι, καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν
» ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
» Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον, ὡς
» μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θά-
» λασσαν, λέγων· οὕτως ὁρμήματι
» βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πό-
» λις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. καὶ φωνὴ
» κιθαρῳδῶν, καὶ μουσικῶν, καὶ αὐλη-
» τῶν, καὶ σαλπιγκτῶν, οὐ μὴ ἀκουσθῇ
» ἐν σοὶ ἔτι, [καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης
» τέχνης, οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
» φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ
» ἔτι· καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ

» των οἱ πλουτήσαντες, ἀπὸ μακρόθεν
» στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανι-
» σμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες, καὶ πενθοῦν-
» τες, καὶ λέγοντες· οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις
» ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσι-
» νον, καὶ πορφυροῦν, καὶ κόκκινον· καὶ
» κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ, καὶ λίθῳ τι-
» μίῳ, καὶ μαργαρείταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ
» ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος· καὶ πᾶς
» κυβερνήτης, καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων
» ὁ ὅμιλος, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θά-
» λασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν
» ἔστησαν καὶ ἔκραξαν βλέποντες τὸν
» καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγον-
» τες· τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;
» καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
» αὐτῶν, καὶ ἔκραξαν κλαίοντες καὶ πεν-
» θοῦντες, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ

„ μον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράσει οὐκέτι·
„ γόμον χρυσίου, καὶ ἀργυρείου, καὶ λί-
„ θου τιμίου, καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου,
„ καὶ πορφύρας, καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκί-
„ νου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν
„ σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος
„ ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ,
„ καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου, καὶ κινα-
„ μώμου· καὶ ἄμωμον, καὶ θυμίαμα,
„ καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ
„ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ
„ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ τράγους. καὶ
„ ἵππων, καὶ ῥεδιῶν, καὶ σωμάτων, καὶ
„ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ ὀπώρα τῆς
„ ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν
„ ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
„ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέ-
„ τι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσεις. οἱ ἔμποροι τού-

„ καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς
„ λέγει· κάθημαι βασίλισσα καὶ χή-
„ ρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.
„ Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ
„ πληγαὶ αὐτῆς θάνατος, καὶ πένθος, καὶ
„ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται·
„ ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνας αὐ-
„ τήν. καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ'
„ αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ'
„ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαν-
„ τες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυ-
„ ρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκό-
„ τες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
„ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πό-
„ λις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ
„ ἰσχυρά· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις
„ σου· καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσι
„ καὶ πενθήσουσιν ἐπ' αὐτήν· ὅτι τὸν γό-

» πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς
» γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ
» ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
» στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ ἤ-
» κουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τῶν οὐρα-
» νῶν λέγουσαν· ἐξέλθετε ἐξ αὐ-
» τῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνή-
» σητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ
» τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε.
» ὅτι ἐκολλήθησαν αἱ ἁμαρτίαι ἕως
» τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ
» Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. Ἀπό-
» δοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε,
» καὶ διπλάσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ
» ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέ-
» ρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα
» ἐδόξασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐστρηνίασε,
» τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ

» ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆ-
» σαι γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βα-
» σιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ ἄχρι τε-
» λεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ
» ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ με-
» γάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν
» βασιλέων τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα εἶ-
» δον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ
» τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγά-
» λην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
» αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾷ φωνῇ με-
» γάλῃ λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυ-
» λὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοι-
» κητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παν-
» τὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, [καὶ φυ-
» λακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου] καὶ
» μεμισημένου· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ
» θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκε

» ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς
» μίαν ὥραν λαμβάνουσι. μετὰ τοῦ θη-
» ρίου τὴν μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ
» τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν
» τῷ θηρίῳ διαδώσουσιν. οὗτοι μετὰ τοῦ
» ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον
» νικήσει αὐτούς. ὅτι κύριος κυρίων ἐστί,
» καὶ βασιλεὺς βασιλευόντων ἐστί· καὶ οἱ
» μετ' αὐτοῦ κλητοὶ, καὶ ἐκλεκτοὶ, καὶ πιστοί.
» Καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα, ἃ εἶδες,
» οὗ κάθηται ἡ πόρνη, λαοὶ καὶ ὄχλοι καὶ
» ἔθνη εἰσὶ καὶ γλῶσσαι. καὶ τὰ δέκα
» κέρατα, ἃ εἶδες, καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι
» μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμέ-
» νην αὐτὴν ποιήσουσι καὶ γυμνὴν, καὶ
» τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐ-
» τὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ
» Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν

„ ρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλ-
„ λει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ
„ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμά-
„ σουσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν· ὧν
„ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν βίβλῳ τῆς
„ ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· βλέ-
„ ποντες τὸ θηρίον ὅ, τι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
„ καὶ παρέσται. Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σο-
„ φίαν. ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ ὄρη εἰ-
„ σὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν·
„ καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπε-
„ σαν, ὁ δὲ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
„ ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ
„ μεῖναι· καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, οὐκ ἔστι
„ [καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι] καὶ ἐκ τῶν ἑπτά
„ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ τὰ
„ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασι-
„ λεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω

» καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυ-
» ροῦν καὶ κόκκινον, κεχρυσωμένη χρυ-
» σῷ, καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρί-
» ταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν
» τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων,
» καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς.
» Ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γε-
» γραμμένον· Μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ
» μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν
» βδελυγμάτων τῆς γῆς. Καὶ εἶδον τὴν
» γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
» ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων τοῦ
» Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦ-
» μα μέγα. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· διατί
» ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον
» τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζον-
» τος αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κε-
» φαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. τὸ θη-

γενόμενος ἀφθόνως καὶ ἑτέροις διδάσκεις. Λέγε μοι μακάριε Ἰωάννη, ἀπόστολε καὶ μαθητὰ τοῦ κυρίου, τί εἶδες καὶ ἤκουσας περὶ Βαβυλῶνος· γρηγόρησον καὶ εἰπέ· καὶ γὰρ αὐτή σε
Apoc. 17. » ἐξώρισε. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ
» ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
» λας, καὶ ἐλάλησέ μοι λέγων. Δεῦρο
» δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς με-
» γάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων
» πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βα-
» σιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ
» κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς
» πορνείας αὐτῆς. καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς
» ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖ-
» κα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον,
» γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον
» κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

Καὶ

„ εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι. κεκοπίακας
„ ἐν ταῖς βουλαῖς σου, στήτωσαν καὶ
„ σωσάτωσάν σε οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐ-
„ ρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας ἀναγ-
„ γειλάτωσάν σοι, τί μέλλει ἐπί σε
„ ἔρχεσθαι. Ἰδοὺ πάντες ὡς φρύγανα πυ-
„ ρὸς, οὕτω καυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
„ ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ
„ φλογὸς, ὅτι ἔχεις ἄνθρακας πυρὸς,
„ κάθισαι ἐπ' αὐτούς. οὕτως ἔσται σου
„ εἰς βοήθειαν, ἐκοπίασας ἐν τῇ μετα-
„ βολῇ σου ἐκ νεότητος, ἄνθρωπος καθ'
„ ἑαυτὸν ἐπλάγχθη, σοὶ δὲ οὐκ ἔστι σωτη-
ρία. ταῦτα μὲν προεφήτευσέ σοι Ἡ-
σαΐας. Ἴδωμεν δὲ εἰ τὰ ὅμοια αὐτῶν
ἐφθέγξατο ὁ Ἰωάννης. οὗτος γὰρ ἐν
Πάτμῳ τῇ νήσῳ ὢν, ὁρᾷ ἀποκάλυ-
ψιν μυστηρίων φρικτῶν, ἅτινα διη-

„ρα, οὐ καθιῶ χήρα, οὐ δὲ γνώσο-
„μαι ὀρφανή. Νυνὶ δὲ ἥξει ἐπὶ σὲ
„τὰ δύο ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, χηρεία
„καὶ ἀτεκνία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ,
„ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου, ἐν τῇ ἰσχύϊ
„τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα· τῇ ἐλπί-
„δι τῆς πορνείας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ
„εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα. Καὶ ἔσται ἡ
„πορνεία σου σοὶ αἰσχύνη, ὅτι εἶπας ἐν
„τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι. Καὶ ἥξει
„ἐπὶ σὲ ἀπώλεια, καὶ οὐ μὴ γνῷς.
„[βόθυνος, καὶ ἐμπεσῇ εἰς αὐτόν·
„καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ταλαιπωρία, καὶ οὐ
„μὴ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι, καὶ ἥξει
„ἐπὶ σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ μὴ
„γνώσῃ.] Στῆθι νῦν ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς
„σου, καὶ ἐν τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ
„σου, ἃ ἐμάνθανες ἐκ νεότητός σου,

» σμοί σου· τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι,
» οὐκέτι οὐ μὴ παραδῶ σε ἀνθρώποις.
» Ὁ ῥυσάμενός σε Κύριος Σαβαὼθ,
» ὄνομα αὐτῷ Ἅγιος Ἰσραήλ· κάθι-
» σον κατανενυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ
» σκότος, θυγάτηρ Χαλδαίων, οὐκέτι
» οὐ μὴ κληθήσῃ ἰσχὺς βασιλείας. Πα-
» ρωξύνθην ἐπὶ τὸν λαόν μου, ἐμία-
» νας τὴν κληρονομίαν μου· ἐγὼ ἔδω-
» κα εἰς τὴν χεῖρά σου. σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας
» αὐτοῖς ἔλεον· σὺ δὲ ἐπὶ τῶν πρεσβυ-
» τέρους ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν, καὶ εἶπας,
» εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα· οὐκ
» ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, οὐ-
» δὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατά σου. Νῦν δὲ
» ἄκουε ταῦτα, ἡ τρυφερὰ, ἡ καθη-
» μένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα ἐν τῇ
» καρδίᾳ, ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέ-

Ἤδη κρατεῖ νῦν ὁ σίδηρος· ἤδη δαμάζει καὶ λεπτύνει πάντα· ἤδη ὑποτάσσει πάντας τοὺς μὴ θέλοντας· ἤδη βλέπομεν αὐτὰ ἡμεῖς· ἤδη δοξάζομεν τὸν Θεὸν ὑπό σου διδασκόμενοι. Ἀλλ' ἐπεὶ προὔκειτο ἡμῖν περὶ τῆς πόρνης εἰπεῖν, πάρελθε ὦ μακάριε Ἡσαΐα. Ἴδωμεν τί λέγεις περὶ Βα-
Esa. 47. „βυλῶνος. Κατάβηθι, κάθισον ἐπὶ
„γῆς θυγάτηρ παρθένος Βαβυλῶνος·
„κάθισον θυγάτηρ Χαλδαίων· οὐκέτι
„προστεθήσῃ σοι κληθῆναι ἁπαλὴ καὶ τρυ-
„φερά. Λάβε μύλωνα, ἄλεσον ἄ-
„λευρον, ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά
„σου, ἀναξύρισον τὰς πολιὰς, ἀνα-
„κάλυψαι τὰς κνήμας, διάβηθι πο-
„ταμούς, ἀνακαλυφθήσεται ἡ ἀσχη-
„μοσύνη σου, φανήσονται τὰ ὀνείδι-

γεις μοι πάρδαλιν, καὶ πόθεν σοι ταῦτα εἰδέναι· ἤδη γὰρ κεκοίμησαι· τίς σε ταῦτα ἐδίδαξε λαλεῖν, ἀλλ' ἢ ὁ πλάσας σε ἐκ κοιλίας μητρός; Θεὸς, λέγεις. εἶπας γὰρ καὶ οὐκ ἐψεύσω· ἀνέστη ἡ πάρδαλις· ἦλθεν ὁ τράγος τῶν αἰγῶν· ἔτυψε τὸν κριόν· συνέτριψεν αὐτοῦ τὰ κέρατα· κατεπάτησεν αὐτὸν τοῖς ποσίν· ἐκράτησεν. ὑψώθη ἐν τῷ πεσεῖν αὐτὸν, ἀνέστησαν τέσσαρα κέρατα ὑποκάτωθεν αὐτοῦ. Εὐφραίνου μακάριε Δανιήλ· οὐκ ἐπλανήθης· γεγένηται ταῦτα πάντα. Μετὰ τοῦτο πάλιν μοι διήγησαι θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον· οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον καὶ λεπτῦνον καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ συνεπάτει.

ἐκηρύξατε πάσαις γενεαῖς. τὰ τοῦ Θεοῦ λόγια διηκονήσατε πάσαις γενεαῖς. προφῆται ἐκλήθητε, ἵνα πάντας σῶσαι δυνηθῆτε· τότε γὰρ ὄντως ὁ προφήτης, ὅταν τὰ μέλλοντα γενέσθαι προκηρύξας, ὕστερον συμβαίνοντα αὐτὰ ἀποδείξῃ. καλοῦ διδασκάλου ἐγένεσθε μαθηταί. ταῦτα ὑμῖν ἀξίως ὡς ζῶσιν ἐπιφωνῶ. ἔχετε γὰρ ἤδη τὸν τῆς ζωῆς καὶ ἀφθαρσίας ἀποκείμενον ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς στέφανον. Λέγε μοι, ὦ μακάριε Δανιήλ· πληροφόρησόν μοι, παρακαλῶ. προφητεύεις περὶ τῆς λεαίνης ἐν Βαβυλῶνι· αἰχμάλωτος γὰρ ἦς ἐκεῖ. διήγησαι τὰ μέλλοντα περὶ τῆς ἄρκτου· ἔτι γὰρ ἐν κόσμῳ ἦς καὶ εἶδες αὐτὰ γενόμενα. Ἔπειτα λέ-

οὐκ ἀνῃρέθησαν αἱ πόλεις; οὐ τὴν χώραν ἀλλότριοι κατεσθίουσιν; οὐ τὴν γῆν αὐτῶν Ῥωμαῖοι κρατοῦσι; καὶ γὰρ μισήσαντές σε οἱ ἄνομοι ἔπριασαν, τὸν Χριστὸν ἐσταύρωσαν· ἀπέθανες ἐν κόσμῳ, ἀλλ' οὖν ἐν Χριστῷ ζῇς. Τίνα οὖν ὑμῶν πλεῖον ἀγαπήσω ἢ σέ; ἀλλὰ καὶ Ἱερεμίας λιθάζεται. εἰ * Ἱερεμίας δὲ μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ Δανιὴλ μαρτυρεῖ. Δανιὴλ, ὑπὲρ πάντας ἐπαινῶ σε, ἀλλὰ καὶ Ἰωάννης οὐ ψεύδεται. πόσοις ὑμᾶς στόμασι καὶ γλώσσαις δοξάσω, μᾶλλον δὲ τὸν ἐν ὑμῖν λαλήσαντα λόγον; ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ, ζήσεσθε δὲ σὺν Χριστῷ. ἀκούσατε καὶ χάρητε. ἰδοὺ τὰ ἀφ' ὑμῶν λελαλημένα κατὰ καιρὸν πεπλήρωται. Εἴδετε γὰρ αὐτὰ πρότερον, εἶθ' οὕτως

* L. Ἱερεμίας.

κάριε Ἡσαΐα, ἐξεγέρθητι, εἰπὲ σα-
φῶς εἰ προεφήτευσας περὶ τῆς πό-
λεως τῆς μεγάλης Βαβυλῶνος. εἶ-
πας γὰρ καὶ περὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τε-
τέλεσται. σὺ γὰρ εἶπας μετὰ παρρησίας·
Esa. 1. „ἔσω ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, αἱ πόλεις ὑ-
„μῶν πυρίκαυστοι, τὴν χώραν ὑμῶν
„ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτὴν ἐνώπιον
„ὑμῶν, καὶ ἠρήμωται κατεστραμμένη
„ὑπὸ πολλῶν ἀλλοτρίων. ἐγκαταλει-
„φθήσεται ἡ θυγάτηρ Σιὼν, ὡς σκηνὴ
„ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλά-
„κιον ἐν * σικυηράτῳ, ὡς πόλις πο-
„λιορκουμένη. Τί οὖν; οὐ γεγένηται
ἤδη ταῦτα; οὐ πεπλήρωται τὰ ὑπὸ
σοῦ εἰρημένα; οὐκ ἠρήμωται αὐτῶν ἡ
Ἰουδαία γῆ; οὐκ ἐμπέπρησται τὸ ἁγία-
σμα; οὐ κατέστραπται αὐτῶν τὰ τείχη;

* *Ebroïc. MS.* σικυηλάτῳ.

πιτὲ, μετὰ φόβου μεταδίδομεν εὐκό-
λως διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν Χρι-
στοῦ ἀγάπην. Εἰ γὰρ οἱ πρὸ ἡμῶν
μακάριοι προφῆται γεγενημένοι,
εἰδότες αὐτὰ οὐκ ἠθέλησαν μετὰ παρ-
ρησίας κηρύξαι, ἵνα μὴ τάραχον
ποιήσωσι ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς,
ἀλλὰ μυστικῶς διηγήσαντο διὰ παρα-
βολῶν καὶ αἰνιγμάτων λέγοντες· ὧδε
ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· πόσῳ μᾶλλον
ἡμεῖς κινδυνεύσομεν τολμῶντες τὰ
ὑπ᾽ ἐκείνων ἀποκρύφως εἰρημένα εἰς
φανερὸν λέγειν; Ἴδωμεν τοίνυν τὰ
συμβησόμενα ἐπ᾽ ἐσχάτων ἐπὶ τὴν
πόρνην τὴν ἀκάθαρτον ταύτην· ὁποία
τε καὶ ποταπὴ ἡ κατὰ χόλον Θεοῦ ἐπε-
λεύσεται αὐτῇ πρὸ τῆς κρίσεως με-
ρικὴ βάσανος. Δεῦρο οὖν ὦ μα-

σιλείας μεριδαθέντων, ἴδωμεν σαφέστερον τὰ προειρημένα, καὶ κατανοήσωμεν αὐτὰ ὀφθαλμοφανῶς. Κεφαλὴ τῆς εἰκόνος χρυσῆ, ἡ λέαινα, Βαβυλώνιοι ἦσαν. Ὦμοι καὶ βραχίονες ἀργυροῖ, ἡ ἄρκτος, Πέρσαι καὶ Μῆδοι. Κοιλία καὶ μηροὶ χαλκοῖ, ἡ πάρδαλις, οἱ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου κρατήσαντες Ἕλληνες. Κνῆμαι σιδηραῖ, θηρίον ἔκθαμβον καὶ φοβερὸν, Ῥωμαῖοι οἱ νῦν κρατοῦντες. Ἴχνη ποδῶν, ὄστρακον καὶ σίδηρος, καὶ τὰ δέκα κέρατα, τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι· κέρας ἕτερον μικρὸν ἀναφυόμενον, ὁ ἐν αὐτοῖς Ἀντίχριστος. Λίθος πατάσσων τὴν εἰκόνα καὶ συντρίβων, ὁ πληρώσας τὴν γῆν, καὶ ἐπάγων τῷ κόσμῳ τὴν κρίσιν. Ταῦτά σοι, ἀγα-

σία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται. τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν τὴν δεδομένην παρὰ τοῦ πατρὸς τῷ υἱῷ ὑπέδειξεν, ὃς ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων βασιλεὺς καὶ κριτὴς πάντων ἀποδέδεικται· ἐπουρανίων μὲν, ὅτι λόγος τοῦ πατρὸς πρὸ πάντων γεγεννημένος ἦν· ἐπιγείων δὲ, ὅτι ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώποις ἐγεννήθη, ἀναπλάσσων δι' ἑαυτοῦ τὸν Ἀδάμ· καταχθονίων δὲ, ὅτι καὶ ἐν νεκροῖς κατελογίσθη, εὐαγγελιζόμενος τὰς τῶν ἁγίων ψυχὰς, διὰ θανάτου τὸν θάνατον νικῶν. Τούτων οὖν ἐσομένων, καὶ τῶν δέκα δακτύλων τῆς εἰκόνος εἰς δημοκρατίας χωρησάντων, καὶ τῶν δέκα κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου εἰς δέκα βα-

καὶ ἴσχυε πρὸς αὐτοὺς, ἕως ἀνῃρέθη τὸ θηρίον καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. Μετ' ὀλίγον ἥξει ἀπ' οὐρανῶν ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα, καὶ συντρίψας αὐτὴν, καὶ μεταστήσας πάσας τὰς βασιλείας, καὶ δοὺς τὴν βασιλείαν ἁγίοις ὑψίστου. οὗτος ὁ γενηθεὶς εἰς ὄρος μέγα, καὶ πληρώσας πᾶσαν τὴν γῆν, περὶ οὗ Δανιὴλ λέγει· ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος, καὶ ἔφθασε ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν, καὶ προσηνέχθη· καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες οἱ λαοὶ, φυλαὶ καὶ γλῶσσαι δουλεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξου-

ἐγειρομένοις, ἅπερ λέγει Δανιήλ· προσενόουν τὸ θηρίον, καὶ ἰδοὺ δέκα κέρατα ὀπίσω αὐτοῦ, ἐν οἷς ἀναβήσεται ἕτερον παραφυάδιον, καὶ τρία τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐκριζώσει· ὅπερ δέδεικται οὐχ ἕτερον, ἀλλ' ἢ ὁ Ἀντίχριστος ὁ ἐγειρόμενος, ὃς καὶ αὐτὸς τὴν Ἰουδαίων βασιλείαν ἀναστήσει. τρία κέρατα λέγει ὑπ' αὐτοῦ ἐκριζοῦσθαι, τοὺς τρεῖς βασιλεῖς Αἰγύπτου, Λιβύων τε καὶ Αἰθιόπων, οὓς ἀναιρεῖ ἐν παρατάξει πολέμου, ὃς κρατήσας πάντων δεινῶς, * ὅμως τύραννος ὤν, θλίψιν καὶ διωγμὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ποιήσει, ἐπαιρόμενος κατ' αὐτῶν. Λέγει γὰρ Δανιήλ· προσενόουν τῷ κέρατι, καὶ ἰδοὺ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων,

* f. ὠμός.

ξάνδρου· τέσσαρας γὰρ κεφαλὰς εἰπὼν, τοὺς τέσσαρας βασιλεῖς τοὺς ἐξ αὐτῆς ἀνασάντας ἐμνημόνευσε. τελευτῶν γὰρ * Ἀλέξανδρος διεῖλε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ εἰς τέσσαρα μέρη. Ἔπειτα, φησὶ, θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον, οὗ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ. τίνες οὗτοι ἀλλ᾽ ἢ Ῥωμαῖοι; ὅπερ ἐστὶν ὁ σίδηρος ἡ νῦν ἑστῶσα βασιλεία· αἱ κνῆμαι γὰρ αὐτῆς σιδηραῖ. Μετὰ γὰρ τοῦτο τί περιλείπεται, ἀγαπητέ, ἀλλ᾽ ἢ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τῆς εἰκόνος, ἐν οἷς μέρος μέν τοι ἐστὶ σιδηροῦν, μέρος δέ τι ὀστράκινον, * δυαμεμιγμένον εἰς ἄλληλα· μυστικῶς ἐδήλωσε διὰ τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν τοὺς βασιλεῖς τοὺς ἐξ αὐτῶν

Sequitur αἰιστορησίαν auctoris libri primi Maccabæor.

** f. ἀναμεμιγμένω.*

νόησεν, ἐπιγνοὺς ἑαυτὸν, ὅτι ἄνθρωπός ἐστι· καὶ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ. μετὰ γοῦν τὴν λέαιναν δεύτερον θηρίον ὁρᾷ ὅμοιον ἄρκτῳ, ὅπερ ἦσαν οἱ Πέρσαι· μετὰ γὰρ Βαβυλωνίους Πέρσαι διεκράτησαν. τὸ δὲ λέγειν, τρία πλευρὰ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, τρία ἔθνη ἔδειξε, Πέρσας, καὶ Μήδους, καὶ Βαβυλωνίους, ὅπερ δέδεικται μετὰ τὸν χρυσὸν ὁ ἄργυρος ἐν τῇ εἰκόνι. Ἔπειτα τὸ τρίτον θηρίον πάρδαλις, οἵτινες ἦσαν οἱ Ἕλληνες· μετὰ γὰρ Πέρσας Ἀλέξανδρος ἐκράτησεν ὁ Μακεδὼν, καθελὼν Δαρεῖον, ὡς δέδεικται ἐν τῇ εἰκόνι ὁ χαλκός. Τὸ δὲ λέγειν, πτερὰ τέσσαρα πετεινοῦ, σαφέστατα ἐδίδαξε, πῶς διεμερίσθη ἡ βασιλεία Ἀλε-

„ σεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται.

Ἑρμηνεία. Ἐπεὶ οὖν δυσνόητά τισι δοκεῖ εἶναι ταῦτα τὰ μυστικῶς εἰρημένα, οὐδὲν τούτων ἀποκρύψομεν πρὸς ἐπίγνωσιν τοῖς ὑγιῆ νοῦν κεκτημένοις. Λέαιναν γὰρ εἶπεν ἀναβαίνουσαν ἐκ τῆς θαλάσσης· τὴν τῶν Βαβυλωνίων βασιλείαν ἐν τῷ κόσμῳ ἐσήμανε, ταύτην οὖσαν τῆς εἰκόνος χρυσῆν κεφαλήν. Τὸ δὲ λέγειν, πτερὰ αὐτῇ ὡσεὶ ἀετοῦ, ὅτι ὑψώθη ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ, καὶ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐπήρθη. Εἶτα, φησὶν, ἐξετίλη τὰ πτερὰ αὐτῆς, ὅτι καθῃρέθη αὐτοῦ ἡ δόξα· ἐξεδιώχθη γὰρ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Τὸ δὲ εἰπεῖν, καρδία ἀνθρώπου ἐδόθη αὐτῇ, καὶ ἐπὶ ποδῶν ἀνθρώπου ἐστάθη, ὅτι μετενόησεν,

» τούργουν αὐτῷ, καὶ μύριαι μυριά-
» δες παρειστήκεισαν αὐτῷ· κριτήριον
» ἐκάθισε, καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν. ἐθεώ-
» ρουν τότε ἀπὸ φωνῆς τῶν λόγων τῶν
» μεγάλων· ὧν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλά-
» λει, ἕως ἀνῃρέθη τὸ θηρίον καὶ ἀπώ-
» λετο, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς
» καῦσιν πυρός· καὶ τῶν λοιπῶν θη-
» ρίων ἡ ἀρχὴ μετεστάθη. Ἐθεώρουν
» ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, καὶ ἰδοὺ μετὰ
» τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὡς υἱὸς
» ἀνθρώπου ἐρχόμενος ἦν· καὶ ἕως τοῦ
» παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε, καὶ προ-
» σηνέχθη αὐτῷ. καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ
» καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες
» οἱ λαοὶ, φυλαὶ καὶ γλῶσσαι δου-
» λεύσουσιν αὐτῷ· ἡ ἐξουσία αὐτοῦ,
» ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύ-

» σὶν αὐτοῦ συνεπάτει· καὶ αὐτὸ δια-
» φόρως ἔχον παρὰ πάντα τὰ θηρία
» τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ κέρατα δέ-
» κα αὐτῷ. προσενόουν τοῖς κέρασιν
» αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν
» ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ τρία κέ-
» ρατα τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεῤῥιζώ-
» θη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ
» ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέ-
» ρατι τούτῳ καὶ στόμα λαλοῦν μεγά-
» λα. ἐθεώρουν ἕως οὗ θρόνοι ἐτέθη-
» σαν, καὶ ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἐκά-
» θητο· καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ
» χιὼν καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
» ὡσεὶ ἔριον καθαρόν· ὁ θρόνος αὐτοῦ
» φλὸξ πυρὸς, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ
» φλέγον. ποταμὸς πυρὸς εἷλκεν ἔμ-
» προσθεν αὐτοῦ· χίλιαι χιλιάδες ἐλει-

» φέροντα ἀλλήλων. τὸ πρῶτον, ὡσεὶ
» λέαινα, καὶ πτερὰ αὐτῇ ὡς ἀετοῦ·
» ἐθεώρουν ἕως ἐξετίλη τὰ πτερὰ αὐ-
» τῆς, καὶ ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ
» ποδῶν ἀνθρώπου ἐστάθη, καὶ καρδία
» ἀνθρώπου ἐδόθη αὐτῇ. καὶ ἰδοὺ θη-
» ρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκτῳ, καὶ εἰς
» μέρος ἐστάθη ἕν, καὶ τρία πλευρὰ
» ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. Ἐθεώρουν
» καὶ ἰδοὺ θηρίον ὡσεὶ πάρδαλις, καὶ
» αὐτῇ πτερὰ τέσσαρα πετεινοῦ ὑπε-
» ράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κεφαλαὶ
» τῷ θηρίῳ. Ὀπίσω τούτου ἐθεώ-
» ρουν καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φο-
» βερὸν καὶ ἔκθαμβον καὶ ἰσχυρὸν πε-
» ρισσῶς· οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ [καὶ
» οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ,] ἐσθίον καὶ
» λεπτῦνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς πο-

» τότε ἐλεπτύνθησαν εἰσάπαξ τὸ ὄστρα-
» κον, ὁ σίδηρος, ὁ χαλκός, ὁ ἄρ-
» γυρος, ὁ χρυσός, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ
» κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωνος θερινῆς, καὶ
» ἐξῆρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύμα-
» τος, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτοῖς·
» καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα,
» ἐγενήθη εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλή-
» ρωσε πᾶσαν τὴν γῆν. Συνάψοντες
οὖν πρὸς τούτοις καὶ τὰς αὐτοῦ τοῦ Δα-
νιὴλ ὁράσεις, μίαν ἀμφοτέροις τὴν
διήγησιν ποιησόμεθα, ἐπιδεικνῦντες
ὅπως εἴη σύμφωνα καὶ ἀληθῆ. λέγει
Dan. 7. » γὰρ οὕτως· Ἐγὼ Δανιὴλ ἐθεώρουν,
» καὶ ἰδοὺ οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ
» προσέβαλον εἰς τὴν θάλασσαν τὴν
» μεγάλην· καὶ τέσσαρα θηρία μεγά-
» λα ἀνέβαινον ἐκ τῆς θαλάσσης, δια-

νιὴλ ἐν τοῖς ὁράμασιν· οὗτος γὰρ δια-
στέλλων τὰς μετὰ ταῦτα ἐσομένας βα-
σιλείας ἐπέδειξεν ἐν ἐσχάτοις και-
ροῖς, καὶ τὴν τοῦ Ἀντιχρίστου παρου-
σίαν, καὶ τὴν τοῦ παντὸς κόσμου συν-
τέλειαν. λέγει οὖν ἐπιλύων τὸ ὅρα-
„μα Ναβουχοδονόσορ· Σὺ βασιλεῦ, Dan. 2.
„ἐθεώρεις, καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μεγάλη ἑστῶ-
„σα περὶ προσώπου σου· ἧς ἡ κεφα-
„λὴ χρυσίου χρηστοῦ· οἱ βραχίονες αὐ-
„τῆς, καὶ οἱ ὦμοι ἀργυροῖ· ἡ κοιλία
„καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ· καὶ αἱ κνῆμαι
„σιδηραῖ· οἱ πόδες μέρος μέν τι σι-
„δηροῦν, καὶ μέρος ὀστράκινον· ἐθεώ-
„ρεις οὖν ἕως οὗ ἐσχίσθη λίθος ἄνευ
„χειρῶν, καὶ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα ἐπὶ
„τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστρακί-
„νους, καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰς τέλος.

„Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεός· ἐπειδὴ ἔ-
„δωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν
„Θεοῦ, ἀντὶ τούτου, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
„ἐπί σε ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν,
„καὶ ἐκκενώσουσι τὰς μαχαίρας αὐ-
„τῶν ἐπί σε καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῆς
„ἐπιστήμης σου, καὶ στρώσουσι τὸ κάλ-
„λος σου εἰς ἀπώλειαν, καὶ καταβι-
„βάσουσί σε· καὶ ἀποθανῇ θανάτῳ τραυ-
„ματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. μὴ λέ-
„γων ἐρεῖς· Θεός εἰμι ἐγὼ ἐνώπιον
„[τῶν ἀναιρούντων σε; σὺ δὲ εἶ ἄν-
„θρωπος, καὶ οὐ Θεός, ἐν χειρὶ τι-
„τρωσκόντων σε. θανάτοις ἀπεριτμή-
„των ἀπολῇ ἐν χερσὶν] ἀλλοτρίων·
„ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα, λέγει κύριος. Τού-
των οὖν τῶν ῥημάτων δεδειγμένων,
ἴδωμεν λεπτομερέστερον τί λέγει Δα-

» σου τὰ τέκνα σου εἰς σφαγὴν ταῖς ἁ-
» μαρτίαις τοῦ πατρός σου, ἵνα μὴ ἀναστῶσι·
» καὶ τὴν γῆν μου οὐ κληρονομήσουσιν.
Ἰεζεκιὴλ δὲ ὁμοίως λέγει περὶ αὐτοῦ οὕ- *Ezech. 28.*
τως. Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεός· ἀνθ'
» ὧν ὑψώθη ἡ καρδία σου, καὶ εἶπας,
» Θεός εἰμι ἐγὼ, κατοικίαν Θεοῦ ἐνῴ-
» κησα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης· σὺ δὲ ἄν-
» θρωπος καὶ οὐ Θεὸς ἔδωκας τὴν καρδίαν
» σου ὡς καρδίαν Θεοῦ. μὴ σοφώτερος εἶ
» τοῦ Δανιήλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν σε τῇ
» ἐπιστήμῃ αὐτῶν. μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου,
» ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου ἐποίησας σεαυτῷ
» δύναμιν καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐν τοῖς
» θησαυροῖς σου; μὴ ἐν τῇ πολλῇ ἐπι-
» στήμῃ σου, καὶ ἐν τῇ ἐμπειρίᾳ σου ἐ-
» πλήθυνας δύναμίν σου; ὑψώθη ἡ καρ-
» δία σου ἐν τῇ δυνάμει σου. διὰ τοῦτο

» καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς. οἱ ἰδόν-
» τες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοὶ καὶ ἐροῦ-
» σιν· οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὁ παροξυνών
» τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλεῖς, ὁ θεὶς τὴν
» οἰκουμένην ὅλην ἔρημον, καὶ τὰς
» πόλεις καθεῖλε, τοὺς ἐν ἐπαγωγῇ οὐκ
» ἔλυσε. πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
» ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν
» τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς
» ὄρεσιν, ὡς νεκρὸς ἐβδελυγμένος μετὰ
» πολλῶν πεπτωκότων ἐκκεκεντημένων
» μαχαίρᾳ, καταβαινόντων εἰς ᾅδην,
» ὃν τρόπον ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρ-
» μένον οὐκ ἔστι καθαρὸν, οὕτως οὐδὲ
» σὺ ἔσῃ κομψὸς, ὅτι τὴν γῆν μου
» ἀπώλεσας, καὶ τὸν λαόν μου ἀπέ-
» κτεινας· οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν αἰῶνα
» χρόνιος. σπέρμα πονηρὸν, ἑτοίμα-

„ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ κοίρανοι ἐκ τῶν
„θρόνων αὐτῶν, πάντες βασιλεῖς ἐθνῶν,
„ἅμα πάντες ἀποκριθήσονται καὶ ἐροῦσι·
„καὶ σὺ ἑάλως ὥσπερ καὶ ἡμεῖς, ἐν
„ἡμῖν δὲ κατελογίσθης· κατέβη εἰς ᾅδην
„ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου,
„ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν· τὸ
„δὲ κατάλειμμά σου σκώληξ· πῶς
„ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος,
„ὁ πρωῒ ἀνατέλλων, συνετρίβη εἰς
„τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων εἰς πάντα τὰ
„ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ διανοίᾳ σου·
„εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω
„τῶν ἄστρων τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρό-
„νον μου, καθιῶ ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς
„τοῖς πρὸς βορρᾶν· ἀναβήσομαι ἐπά-
„νω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ
„ὑψίστῳ· νυνὶ δὲ εἰς ᾅδην καταβήσῃ,

„κύριος εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς
„τὴν σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται.
„καὶ τὸ φῶς τοῦ Ἰσραὴλ πῦρ, καὶ ἁγιάσει
„αὐτὸν ἐν φλογὶ, καὶ φάγεται ὡς χόρτον
Ies 14. τὴν ὕλην. Καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ λέγει·
„πῶς ἀναπέπαυται ὁ ἀπαιτῶν, καὶ πῶς
„ἀναπέπαυται ὁ ἐπισπουδαστής; συνέ-
„τριψεν ὁ Θεὸς τὸν ζυγὸν τῶν ἀρχόντων
„τῶν ἁμαρτωλῶν· πατάξας ἔθνος ἐν
„θυμῷ καὶ ἐν πληγῇ ἀνιάτῳ· παίων
„ἔθνος πληγῇ ἀνιάτῳ, ἣν οὐκ ἐφείσα-
„το· ἀνεπαύσατο πεποιθὼς, πᾶσα ἡ
„γῆ βοᾷ μετ' εὐφροσύνης· τὰ ξύλα
„τοῦ Λιβάνου ηὐφράνθησαν ἐπί σοι
„καὶ ἡ κέδρος, ἀφ' οὗ σὺ κεκοίμησαι,
„οὐκ ἀνέβη ὁ κόπτων ἡμᾶς. ὁ ᾅδης
„κάτω ἐπικράνθη συναντήσας σοι·
„συνηγέρθησαν πάντες οἱ γίγαντες οἱ

,, καὶ Ἱερουσαλὴμ, ἐπάξει ἐπὶ τὸν
,, νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τῶν
,, Ἀσυρίων, καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δό-
,, ξης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ, τῇ
,, ἰσχύϊ ποιήσω καὶ τῇ σοφίᾳ τῆς συνέσεως
,, ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν
,, αὐτῶν προνομεύσω, καὶ σείσω πόλεις
,, κατοικουμένας, καὶ τὴν οἰκουμένην
,, ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρί μου,
,, ὡς νοσσιὰν, καὶ ὡς καταλελειμμένα
,, ὠὰ ἀρῶ· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξεται
,, ἢ ἀντείπῃ μοι, [καὶ ἀνοίγων τὸ στόμα
,, καὶ στρουθίζων. Μὴ δοξασθήσεται ἀξί-
,, νη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ; ἢ ὑ-
,, ψωθήσεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος
,, αὐτὸν; ὡσαύτως ἐάν τις ἄρῃ ῥάβδον,
,, ἢ ξύλον, ὑψωθήσεται ξύλον·] καὶ
,, οὐχ οὕτως· ἀλλὰ ἀποστελεῖ Ἀδωναῒ

» τητος ἵππων αὐτοῦ [ἀπὸ φωνῆς χρε-
» μετισμοῦ ἱππασίας ἵππων αὐτοῦ]
» ἐσείσθη πᾶσα ἡ γῆ. Λέγει δὲ καὶ ἕτε-
ρος προφήτης· Συνάξει πᾶσαν δύ-
» ναμιν αὐτοῦ ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν
» ἄχρις ἡλίου δυσμῶν· οὓς κεκλήκοι,
» καὶ οὓς οὐ κεκλήκοι πορευθήσονται μετ'
» αὐτοῦ· λευκανεῖ τὴν θάλασσαν ἀπὸ
» τῶν ἱστίων τῶν πλοίων, καὶ μελανεῖ τὸ
» πεδίον ἀπὸ τῶν θυρεῶν τῶν ὅπλων· καὶ
» πᾶς ὃς ἂν συναντήσῃ αὐτῷ ἐν πο-
» λέμῳ, μαχαίρᾳ πεσεῖται. Ὅτι μὲν
οὖν ταῦτα οὐκ ἐπ' ἄλλου τινὰ εἴ-
ρηται, ἀλλ' ἐπὶ τὸν τύραννον καὶ
ἀναιδῆ καὶ θεομάχον, δείξομεν διὰ
Ies. 10. τῶν ἑξῆς. λέγει καὶ Ἡσαΐας οὕτως·
» Καὶ ἔσται ὅταν συντελέσῃ κύριος
» πάντα ποιῶν ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ Σιὼν

ὁ Ἀντίχριστος; πλάνος ὁ ἐν τῇ γενέσει εἰρημένος ὁ πλανήσας τὴν Εὔαν καὶ πτερνίσας τὸν Ἀδάμ. Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ πλειόνων μαρτυριῶν ἀποδεῖξαι δεῖ τὰ λεγόμενα, οὐκ ἀποκνήσομεν. ὅτι μὲν γὰρ ὄντως ἐκ τῆς Δὰν φυλῆς μέλλει γεννᾶσθαι καὶ ἀνίστασθαι τύραννος καὶ βασιλεὺς, κριτὴς δεινὸς, υἱὸς τοῦ διαβόλου, φησὶν ὁ προφήτης·
» Δὰν κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡσεὶ καὶ Gen. 49.
» μία φυλὴ ἐν Ἰσραήλ. Ἀλλ' ἐρεῖ τις τοῦτο ἐπὶ τὸν Σαμψὼν εἰρῆσθαι, ὃς ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δὰν γεννηθεὶς ἔκρινε τὸν λαὸν εἴκοσιν ἔτη. Τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ Σαμψὼν μερικῶς γεγένηται· τὸ δὲ καθόλου γενήσεται ἐπὶ τὸν Ἀντίχριστον. λέγει γὰρ καὶ Ἱερεμίας οὕτως·
» Φωνὴν ἐκ Δὰν ἀκουσόμεθα ὀξύ- Ier. 8.

γάλα. Τοῦτον οὖν λέοντα καὶ σκύμνον λέοντος προανεφώνησαν αἱ γραφαί· τὸ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀντιχρίστου εἴρηται. Φησὶ γὰρ Μωϋσῆς οὕτως·

Deut. 33. „ σκύμνος λέοντος Δὰν καὶ ἐκπηδήσεται ἐκ Βασάν· ἀλλ᾽ ἵνα μὴ σφαλῇ τις, νομίσας περὶ τοῦ σωτῆρος εἰρῆσθαι τὸ ῥητὸν τοῦτο, ἐπιστησάτω τὸν νοῦν. Δὰν φησι σκύμνον λέοντος· τὴν φυλὴν ὀνομάσας τοῦ Δὰν ἐσαφήνισεν, ἐξ ἧς μέλλει ὁ Ἀντίχριστος γεννᾶσθαι. ὥσπερ γὰρ ἐκ τῆς Ἰούδα φυλῆς ὁ Χριστὸς γεννᾶται, οὕτως ἐκ τοῦ Δὰν φυλῆς ὁ Ἀντίχριστος γεννηθήσεται. Ὅτι δὲ οὕτως ἔχει,

Gen. 49. „ φησὶν ὁ Ἰακώβ· γεννηθήτω Δὰν ὄφις, „ ἐπὶ τὴν γῆν καθήμενος, δάκνων „ πτέρναν ἵππου. Ὄφις οὖν τίς, ἀλλ᾽ ἢ

τὴν περιβολὴν αὐτοῦ· αἵματι οὖν σταφυλῆς ποίας, ἀλλ' ἢ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ὡς βότρυος ἐπὶ ξύλου βληθείσης; ἐξ ἧς πλευρᾶς ἔβλυσαν δύο πηγαὶ αἵματος καὶ ὕδατος, δι' ὧν τὰ ἔθνη ἀπολουόμενα καθαίρονται, ἅπινα ὡς περιβόλαιον λελόγισται ἔχων. Χαροποὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ οἴνου· ὀφθαλμοὶ Χριστοῦ τίνες, ἀλλ' ἢ οἱ μακάριοι προφῆται; οἱ προϊδόντες τῷ πνεύματι καὶ προκηρύξαντες τὰ εἰς αὐτὸν συμβησόμενα πάθη, ὃν δυνάμει ἔχαιρον βλέποντες πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ τῆς αὐτοῦ χάριτος καταρτιζόμενοι. Τὸ δὲ εἰπεῖν, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα, τὰς ἐξ ἁγίου στόματος Χριστοῦ ἐκπορευομένας ἐντολὰς ἐσήμαινε, καθαιρούσας ὡσεὶ

clusa male aberant a MSS.

ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ, ᾧ ἀπόκειται. καὶ αὐτὸς ἔσται προσδοκία ἐθνῶν] πληρουμένην ἐπὶ τὸν Χριστὸν ἐδήλωσεν· αὐτὸς γὰρ ἡμῶν ἐστι προσδοκία· προσδεχόμεθα γὰρ αὐτὸν, ἐρχόμενον ἀπ᾽ οὐρανοῦ δυνάμει διὰ πίστεως ἡμῶν βλέπομεν. Δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὴν ὄνον αὐτοῦ, τουτέστι τὸν ἐκ περιτομῆς λαὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ κλῆσιν· αὐτὸς γὰρ ἦν ἡ ἄμπελος. Καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ· τὸν λαὸν τὸν ἐξ ἐθνῶν ὡς νέον πῶλον εἰς αὐτὸν ἄγων, ὡς περιτομὴν καὶ ἀκροβυστίαν εἰς μίαν πίστιν καλῶν. Πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ· τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος κατελθοῦσαν ἐπὶ Ἰορδάνην πατρικὴν φωνήν. Καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς

βλαστὸν εἴρηκε· πρῶτον γὰρ ἐβλάστησεν, εἶτα ἤνθησεν ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ δὲ λέγειν, ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος, τὴν τριήμερον τοῦ Χριστοῦ ἐδήλωσε κοίμησιν, ὡς
„ καὶ Ἡσαΐας λέγει· πῶς ἐγένετο πόρ- *Ies. 1.*
„ νη πιστὴ Σιὼν, πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ
„ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ
„ φονευταί. καὶ ὁ Δαβὶδ ὁμοίως· ἐγὼ *Psalm. 3.*
„ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα, ἐξηγέρθην,
„ ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. ἵνα δείξῃ ἐν τῷ ῥητῷ τὴν κοίμησιν αὐτοῦ καὶ ἀνάστασιν γεγενημένην. Ἰακὼβ δὲ λέγει· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; τουτέστιν * ὁ ** L. ὁ ὁ Δ.*
Δαβὶδ, καθὼς καὶ Παῦλος, λέγει·
„ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν *Gal. 1.*
„ ἐκ νεκρῶν. Τῷ δὲ εἰπεῖν, οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, [καὶ ἡγούμενος *Vncis in-*

„μοὶ αὐτοῦ ὡς ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ
„ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ταῦτα μὲν οὖν
'Ερμηνεία. παραφράζειν ἐπισάμενός σοι, αὐτὰ
δοκεῖ τανῦν παραπέμπεσθαι· ἀλλ' ἐπεὶ
αὐτὰ τὰ ῥήματα προτρέπει τοῦ λέ-
γειν, οὐδὲ τοῦτο παραλείψομαι· ἔστι
γὰρ ὄντως θεῖα καὶ ἔνδοξα, δυνά-
μενα ὠφελῆσαι ψυχήν. Σκύμνον
λέοντος εἰπὼν ὁ προφήτης τὸν ἐξ Ἰού-
δα καὶ Δαβὶδ κατὰ σάρκα γεγενημέ-
νον, μὴ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ γενό-
μενον, ἀλλ' ἐξ ἁγίου πνεύματος συλ-
*f. τῶν, ἐκ λαμβανόμενον, καὶ * τούτου ἐκ
βλαστοῦ ἁγίου ἐκ γῆς προερχομένου.
Ies. 11. „Ἡσαΐας μὲν γὰρ λέγει· ἐξελεύσεται
„ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ, καὶ ἄν-
„θος ἐξ αὐτῆς ἀναβήσεται. τὸ μὲν ὑπὸ
τοῦ Ἡσαΐου ἄνθος εἰρημένον, ὁ Ἰακὼβ

ὁ μακάριος Ἰακὼβ ἐν ταῖς εὐλο-
γίαις προδιαφωνῶν τὰ περὶ τοῦ κυ-
ρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, οὕτως. Ἰού- *Gen. 49.*
„δα, σὲ αἰνεσάτωσαν οἱ ἀδελφοί σου,
„αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν,
„προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός
„σου. σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ
„βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης, ἀναπεσὼν
„ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος·
„τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείψει ἄρχων
„ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μη-
„ρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ, ᾧ ἀπόκειται·
„καὶ αὐτὸς ἔσται προσδοκία ἐθνῶν. δε-
„σμεύων πρὸς ἄμπελον τὴν ὄνον αὐ-
„τοῦ καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου
„αὐτοῦ· πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν
„αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν
„περιβολὴν αὐτοῦ. χαροποὶ οἱ ὀφθαλ-

περιτομῇ ὁ σωτὴρ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐλεύσεται· ἀπέστειλεν ὁ κύριος ἀποστόλους εἰς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ὁμοίως πέμψει ψευδαποστόλους· συνήγαγε τὰ διεσκορπισμένα πρόβατα ὁ σωτὴρ, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐπισυνάξει τὸν διεσκορπισμένον λαόν· ἔδωκεν ὁ κύριος σφραγῖδα τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι, καὶ αὐτὸς δώσει ὁμοίως· ἐν σχήματι ἀνθρώπου ἐφάνη ὁ σωτὴρ, καὶ αὐτὸς ἐν σχήματι ἀνθρώπου ἐλεύσεται· ἀνέστησεν ὁ σωτὴρ καὶ ἔδειξε τὴν ἁγίαν σάρκα ὡς ναὸν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσει ἐν Ἱεροσολύμοις τὸν λίθινον ναόν. Καὶ τὰ μὲν πλάνα αὐτοῦ τεχνήματα ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν· νυνὶ δὲ πρὸς τὸ προκείμενον τραπῶμεν. λέγει οὖν

ρανῶν· καὶ τίς ἡ τοῦ σύμπαντος κόσμου ἐκπύρωσις· τίς δὲ ἡ τῶν ἁγίων ἔνδοξος καὶ ἐπουράνιος βασιλεία τῶν συμβασιλευόντων τῷ Χριστῷ· καὶ τίς ἡ τῶν ἀνόμων διὰ πυρὸς κόλασις.

Τοῦ μὲν οὖν κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ βασιλικὸν καὶ ἔνδοξον ὡς λέοντος προκεκηρυγμένου· τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τὸν Ἀντίχριστον ὁμοίως λέοντα προσηγόρευσαν αἱ γραφαὶ διὰ τὸ τυραννικὸν αὐτοῦ καὶ βίαιον. κατὰ πάντα γὰρ ἐξομοιοῦσθαι βούλεται ὁ πλάνος τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ. λέων μὲν ὁ Χριστὸς, καὶ λέων ὁ Ἀντίχριστος· βασιλεὺς ὁ Χριστὸς, καὶ βασιλεὺς ὁ Ἀντίχριστος· ἐδείχθη ὁ σωτὴρ ὡς ἀρνίον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως φανήσεται ὡς ἀρνίον, ἔνδοθεν λύκος ὤν· ἐν

Ἀλλ' ἐπεὶ καιρὸς λοιπὸν ἀπαιτεῖ πρὸς τὰ ὑποκείμενα, αὐταρκῶν ὄντων τῶν ἐν τῷ προοιμίῳ εἰς δόξαν Θεοῦ εἰρημένων, δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς * ἐφαψαμένων αὐτῶν τῶν θείων γραφῶν ἐπιδεῖν δι' αὐτῶν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ τοῦ Ἀντιχρίστου παρουσία· ποίῳ δὲ καιρῷ καὶ χρόνῳ ὁ ἄνομος ἀποκαλυφθήσεται· πόθεν δὲ καὶ ἐκ ποίας φυλῆς, καὶ τί τούτου ὄνομα, τὸ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ ἐν τῇ γραφῇ μηνυόμενον· πῶς δὲ πλάνην μὲν τῷ λαῷ ἐγγεννήσει, ἐπισυνάξας αὐτοὺς ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς· θλίψιν δὲ καὶ διωγμὸν ἐπὶ τοὺς ἁγίους ἐπεγερεῖ· καὶ πῶς ἑαυτὸν δοξάσει ὡς Θεόν· τίς δὲ ἡ τούτου συντέλεια· πῶς δὲ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ κυρίου ἀποκαλυφθήσεται ἀπ' οὐ-

* f. ἐφαψαμένους.

ἱμάτιον ἐξυφάνας ἑαυτῷ ἐν τῷ σταυ-
ρικῷ πάθει, ὅπως συγκεράσας τὸ θνη-
τὸν ἡμῶν σῶμα τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει, καὶ
μίξας τῷ ἀφθάρτῳ τὸ φθαρτὸν καὶ τὸ
ἀσθενὲς τῷ ἰσχυρῷ, σώσῃ τὸν ἀπολλύ-
μενον ἄνθρωπον. ἔστι μὲν οὖν ὁ ἱστὸς,
τοῦ κυρίου τὸ πάθος τὸ ἐπὶ τῷ σταυρῷ
γεγενημένον· στήμων δ᾽ ἐν αὐτῷ, ἡ τοῦ
ἁγίου πνεύματος δύναμις· κρόκη δὲ,
ἡ ἁγία σὰρξ ἐνυφαινομένη πνεύματι·
μίτος δὲ, ἡ δι᾽ ἀγάπης Χριστοῦ χάρις
σφίγγουσα καὶ ἑνοῦσα τὰ ἀμφότερα εἰς
ἕν· κερκίδες δ᾽, ὁ λόγος· οἱ * διεργα- * L. δι᾽ ἐρ-γαζόμενοι.
ζόμενοι, πατριάρχαι τε καὶ προφῆται,
οἱ τὸν καλὸν ποδήρη καὶ τέλειον χιτῶνα
ὑφαίνοντες Χριστοῦ, δι᾽ ὧν ὁ λόγος διϊ-
κνούμενος, κερκίδων δίκην ἐξυφαίνει
δι᾽ αὐτῶν ταῦθ᾽ ἅπερ βούλεται ὁ πατήρ.

τιμῶν πένητος· οὐδὲ πένητα διὰ τὸ μέτελον ἐξουθενῶν· οὐδὲ βάρβαρον ὀνειδίζων· οὐδὲ τὸν εὐνοῦχον, ὡς μὴ ἄνθρωπον ἀφορίζων· οὐδὲ θῆλυ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γενομένην παρακοὴν μισῶν· οὐδὲ τὸν ἄῤῥενα διὰ τὴν παράβασιν ἀτιμάζων, ἀλλὰ πάντας θέλων καὶ πάντας σώζειν ἐπιθυμῶν, πάντας υἱοὺς Θεοῦ καταρτίσαι θέλων καὶ τοὺς πάντας ἁγίους εἰς ἕνα τέλειον ἄνθρωπον καλῶν· εἷς γὰρ καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ παῖς, δι' οὗ καὶ ἡμεῖς τυχόντες τὴν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀναγέννησιν, εἰς ἕνα τέλειον καὶ ἐπουράνιον ἄνθρωπον οἱ πάντες καταντῆσαι ἐπιθυμοῦμεν. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἄσαρκος * ὢν, ἐνεδύσατο τὴν ἁγίαν σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ὡς νυμφίος

* L. ὢ.

ψεν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, αὐτὸς πάλιν ὁ τοῦ Θεοῦ παῖς ὁ πάλαι μὲν λόγος, τυχεῖν ἐπιζητεῖς· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἑαυτοῦ εὔσπλαγχνον καὶ ἀπροσωπόληπτον ἐνδείκνυται διὰ πάντων τῶν ἁγίων ὁ λόγος φωτίζων καὶ ῥυθμίζων αὐτὸν ὡς ἔμπειρος ἰατρὸς πρὸς τὰ ἡμῖν συμφέροντα, ἐπιστάμενος τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν, καὶ τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐκδιδάσκειν πειρᾶται, τοὺς δὲ πλανωμένους ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἀληθινὴν ὁδόν· καὶ τοῖς μὲν μετὰ πίστεως ζητοῦσιν εὐκόλως εὑρισκόμενος, τοῖς δὲ καθαροῖς ὄμμασι καὶ ἁγνῇ καρδίᾳ κρούειν τὴν θύραν ἐπιθυμοῦσιν εὐθὺς ἀνοιγόμενος. οὐδένα γὰρ ἀποβάλλεται τῶν ἑαυτοῦ δούλων, ὡς μὴ ὄντα ἄξιον τῶν θείων μυστηρίων· οὐ πλούσιον προ-

θητευθέντες, λέγομεν ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἐπινοίας· οὐδὲ γὰρ καινοτομεῖν ἐπιχειροῦμεν ἀλλήλοις τὰ προειρημένα πάλαι ῥήματα, ὧν τὰ ἔγγραφα ἐκτιθέντες εἰς φῶς ἀναγνῶμεν τοῖς ὀρθῶς πιστεύειν δυναμένοις, ἐπεὶ γίνεται ἀμφοτέροις κοινὴ ὠφέλεια· τῷ μὲν λέγοντι, τὸ διὰ μνήμης κρατήσαντα ὀρθῶς ἐκθέσθαι τὰ προκείμενα· τῷ δὲ ἀκούοντι, ἐπιστῆσαι τὸν νοῦν πρὸς τὰ λεγόμενα. ἐπεὶ οὖν ὁ κάματος κοινὸς ἀμφοτέροις πρόκειται, τῷ μὲν λέγοντι τὸ ἀκινδύνως ἐξειπεῖν, τῷ δὲ ἀκούοντι πιστῶς ἀκούσαντα καταδέξασθαι τὰ λεγόμενα, παρακαλῶ συναγωνίσασθαί μοι ἐν τῇ
* f. ἃ πάλαι. πρὸς Θεὸν δεήσει. Πῶς* ἂν πάλαι τοῖς μακαρίοις προφήταις ἀπεκαλυ-

αὐτοὶ ἐβούλοντο, ταῦτα ἐκήρυττον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν διὰ τοῦ λόγου ἐσοφίζοντο ὀρθῶς, ἔπειτα δι' ὁραμάτων προεδιδάσκοντο τὰ μέλλοντα καλῶς· εἶθ' οὕτω πεπεισμένοι ἔλεγον ταῦτα, ἅπερ αὐτοῖς ἦν μόνοις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ * ἀποκεκρυμμένα. Ἐπεὶ κατὰ τίνα λόγον ὁ προφήτης προφήτης λεχθήσεται, εἰ μὴ τῷ πνεύματι προεώρα τὰ μέλλοντα; εἰ γὰρ περὶ συμβεβηκότος τινὸς ἔλεγεν ὁ προφήτης, οὐκ ἂν ἦν προφήτης ταῦτα λέγων, ἅπερ ἅπαντες ὑπ' ὀφθαλμὸν ἦσαν εἰστάμενοι, ἀλλ' ὁ τὰ μέλλοντα ἐκδιηγούμενος δικαίως προφήτης ἐκρίνετο. διὸ εὐλόγως προφῆται ἀπ' ἀρχῆς οἱ βλέποντες ἐκαλοῦντο. ὅθεν καὶ ἡμεῖς τὰ ὑπ' αὐτῶν προειρημένα καλῶς μα-

* f. ἀποκεκαλυμμένα

μοὶ ἡμῶν ἐγένοντο, προορῶντες διὰ
* L. ἅτινα. πίστεως τὰ τοῦ λόγου μυστήρια, * ἅπινα
καὶ ταῖς μεταγενεστέραις γενεαῖς διη-
κόνησαν, οὐ μόνον τὰ παρῳχηκότα
εἰπόντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνεστῶτα καὶ τὰ
μέλλοντα ἀπαγγείλαντες, ἵνα μὴ μό-
νον πρόσκαιρος εἶναι ὁ προφήτης
δειχθῇ, ἀλλὰ καὶ πάσαις γενεαῖς προ-
λέγων τὰ μέλλοντα, ὡς προφήτης
εἶναι νομισθῇ. οὗτοι γὰρ πνεύματι προ-
φητικῷ οἱ πατέρες κατηρτισμένοι, καὶ
ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου ἀξίως τετιμημέ-
νοι, ὀργάνων δίκην ἑαυτοῖς ἡνωμένοι,
ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς ἀεὶ τὸν λόγον ὡς
πλῆκτρον, δι' οὗ κινούμενοι ἀπήγγελλον
ταῦτα, ἅπερ ἤθελεν ὁ Θεός, οἱ προ-
φῆται. οὐ γὰρ ἐξ ἰδίας δυνάμεως
ἐφθέγγοντο, μὴ πλανῶ, οὐδὲ ἅπερ

„ τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρε-
„ πόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ
„ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,
„ ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν
ἠστόχησαν. Καὶ πάλιν· Σὺ οὖν, τέκνον *II. Tim. 2.*
„ μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν
„ Χριστῷ Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐ-
„ μοῦ διὰ πολλῶν παρακλήσεων, ταῦ-
„ τα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες
„ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. Εἰ
οὖν ὁ μακάριος μετ' εὐλαβείας πα-
ρεδίδου ταῦτα, ἅπερ ἅπασιν εὔγνωστα
ἦν, βλέπων τῷ πνεύματι ὅτι οὐ πάν-
των ἦν ἡ πίστις, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς
κινδυνεύσομεν, εἰ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε,
τὰ τοῦ Θεοῦ λόγια μεταδώσομεν βε-
βήλοις καὶ ἀναξίοις ἀνδράσιν; ἐπειδὴ
γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται ὀφθαλ-

μένος ταῦτα εὐφραδυθῇς, ἀλλὰ δυνάμει καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα ἀνιστορήσας, κατὰ πάντα τὸν Θεὸν δοξάσαι δυνηθῇς. τοῦτο γάρ σοι ἐφόδιον ἐν τῷ νῦν βίῳ ἀκίνδυνον ἤτω παρ' ἡμῶν, ὅπως τοῖς πολλοῖς δύσγνωστα καὶ δυσληπτα ἐξ ἑτοίμων λόγων προσενέγκας ἐγκατασπείρῃς τῷ πλάτει τῆς καρδίας σου, ὡς * πίων καθαρὰ γῆ. Δυσωπήσεις δὲ διὰ τούτων τοὺς ἀντιτιθεμένους καὶ ἀντιλέγοντας τῷ σωτηρίῳ λόγῳ. Ὅρα δὲ μὴ εἰς ἀπίστους καὶ βλασφήμους γλώσσας ἐγκατάθῃ ταῦτα· κίνδυνος γὰρ οὐχ ὁ τυχών· μετάδος δὲ εὐλαβέσι καὶ πιστοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἐθέλουσιν ὁσίως καὶ δικαίως μετὰ φόβου ζῆν. οὐ γὰρ μάτην ὁ μακάριος ἀπόστολος παραινῶν Τιμοθέῳ λέγει· ὦ Τιμόθεε,

* L. πίονι καθαρᾷ γῇ.

1.Tim.6.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ.

Βουληθέντος σου κατ' ἀκρίβειαν ἐκμαθεῖν τὰ προτεθέντα σοι ὑπ' ἐμοῦ κεφάλαια, ἀγαπητέ μου ἀδελφὲ Θεόφιλε, εὔλογον ἡγησάμην ἀφθόνως ἀρυσάμενος ὡς ἐξ ἁγίας πηγῆς, ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων γραφῶν παραστῆσαί σοι κατ' ὀφθαλμὸν τὰ ζητούμενα, ἵνα μὴ μόνον ταῖς ἀκοαῖς τῶν * ὄντων ἐγκαταθέ-

* f. ὤτων.

eorumque expensas, & librariorum parem numerum: quodque his maius est, incredibili studio quotidie ab eo opus exigens, vnde in quadam epistola ἐργοδιώκτην *eum Origenes vocat.*

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ

HIERONYMVS
de Scriptor. Eccleſiaſt. cap. LXI.

HIPPOLYTVS *cuiuſdam eccleſiæ Epiſcopus (nomen quippe vrbis ſcire non potui) rationem Paſchæ temporumque canones ſcripſit vſque ad primum annum Alexandri Imperatoris, & ſedecim annorum circulum, quem Græci* ἑξκαιδεκαετηρίδα *vocant, reperit: & Euſebio, qui ſuper eodem Paſchæ canone decem & nouem annorum circulum, id eſt,* ἐννεακαιδεκαετηρίδα *compoſuit, occaſionem dedit. Scripſit nonnullos in Scripturas commentarios, e quibus hos reperi, in* ἑξαήμερον, *& in Exodum, & in Canticum Canticorum, in Geneſin, & in Zachariam, de Pſalmis, & in Eſaiam, de Daniele, de Apocalypſi, de Prouerbiis, de Eccleſiaſte, de Saül, de Pythoniſſa,* DE ANTICHRISTO, *de Reſurrectione contra Marcionem, de Paſcha, aduerſum omnes hæreſes. Et* προσομιλίαν *de laude Domini Saluatoris, in qua præſente Origene ſe loqui in Eccleſia ſignificat. In huius æmulationem, Ambroſius, quem de Marcionis hæreſi ad veram fidem correctum diximus, cohortatus eſt Origenem in Scripturas commentarios ſcribere, præbens ei ſeptem & eo amplius notarios,*

trocinium arripiunt animo fortasse non malo, sed paulo nimium improuido. Nam quod hoc a nobis sine magna ratione affirmari contendunt, alterutrum aut suam profitentur temeritatem, quod audeant præstare istam orationem, quam ipsi legisse non videntur: aut profecto pudendam incuriam, qui si legerunt, non vident, quid doli mali, quid fraudis in sinu foueat. Si posthac paulo plus otii habuerimus, eam, cuius obtrudunt antiquitatem, certissimis argumentis intelligent ab ignaro & mendaci Græculo longe recentiori ætate compilatam esse. Sed iam nobis non commodum est disputationem Ecclesiasticam instituere.

dissimulo, satis prouisum esse, ne carbones exosculare mur. Atque vtinam Ioannes Picus non minori patientia tentasset illam orationem περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου: fortasse noluisset aut interpretandis aut vulgandis eiuscemodi centonibus bonarum horarum iacturam facere. Credebat autem quod optabat, a se thesaurum explicari, aüctoris veterrimi commentarium, cuius Hieronymus mentionem fecisset. Sed amplissimæ virum dignitatis spes egregia quam indigne, atque infeliciter destituerit, ex hac ad Theophilum germana de Antichristo demonstratione conuinci possunt, qui virorum doctissimorum obseruationibus fidem non habent. Ea laboris & voti nostri summa est, in hoc argumento veritatem restituere, vt Hippolytum liberemus adulterino tamque deformi fœtu. Non audiendi sunt, qui malæ caussæ pa-

alterum ſcrutatus eiuſdem opuſculi latibulum, tandem inter Eburouices optatæ fortunæ compos, etiamſi maturandæ profectionis ardeam cupiditate propemodum incredibili, tamen quoquo modo poſſum, expedio quod amicis hortantibus abſque ingenij valde contumacis infamia diutius differri non poterat. Eo autem libentius hoc quidquid eſt ab obſcura nocte vindicandi curam qualemcumque ſuſcipio, quod quæ tantis conatibus Hippolyto paſſim aſſignentur, aut ſpuria aut ſaltem ſuſpecta eſſe me non fugiat. Sperabam ergo poſſe accidere, quod talis viri partim nomen grauiſſimum & ſanctiſſimum, partim ipſa ætas Apoſtolicis tam propinqua temporibus merebatur, vt hac occaſione ſententiis publicis paulo diligentius cognoſceretur, quid huic diſſertationi tribuendum ſit. Quicquid erit, manum dabo rationibus, tametſi non

LECTORI.

SVPERIORI æſtate factum eſt in oppido Remorum, vt præter omnem expectationem nobis aliud quærentibus hoc in manus inciderit opuſculum, quod quanquam curis iucundioribus ſatis iam ſuperque exercerer, quæ non permitterent, vt relictis roſis ſpinas tribuloſve captarem; tamen ſubducta lucri ratione intelligebam, non abſque pœnitendo faſtu contemni poſſe: omni antiquitati ſuam deberi reuerentiam: hominibus vero Chriſtianæ religionis præſtantiam profitentibus nihil oportere antiquius eſſe iſtiuſmodi reliquiis antiquioris eccleſiæ. Itaque non omiſi belliſſimam occaſionem: ſed præterea paucis abhinc menſibus

ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ

ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟΥ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ.

MARQVARDVS GVDIVS
Ex duobus MSS. codicibus nunc primum in lucem edidit.

LVTETIÆ PARISIORVM.

E TYPOGRAPHIA CRAMOSIANA.

CIↃ. IↃC. LXI.

Hippolitus (S.) Episcop.

Reuerendo Patri,
Viro Doctissimo
IGNATIO BOMPLANO
Soc. Iesu
Marquardus Gudius
D. D.

1597